

ДЖЕК ЛОНДОН ДИВОТО ЗОВЕ

Превод от английски: Сидер Флорин, 1980

chitanka.info

I

КЪМ ПЪРВОБИТНОТО

*Нагонът, скитнически стар,
оковите на навика разбива
и в спящия отколе звяр
за нов живот кръвта пробужда дива!*

Бък не четеше вестници, иначе щеше да знае каква беда застрашава не само него, но и всяко друго куче със здрави мишци и топла, дълга козина по цялото крайбрежие от залива Пюджет до Сан Диего. Понеже хора, които чоплеха слепешком земята в полярната тъма, бяха намерили жълт метал и понеже параходни и транспортни дружества раздуваха новината за находката, хиляди мъже се устремяваха на Север. Тези мъже имаха нужда от кучета, и то едри кучета със здрави мишци за тежък труд, и рунтава козина, която да ги пази от студа.

Бък живееше в голяма къща в огряната от слънце долина Санта Клара. Имението на съдията Милър — така я наричаха. Тя стоеше настрана от пътя, полускрита от дърветата, между които тук-там можеше да се види широката сенчеста веранда, която я обикаляше от всички страни. Към къщата водеха настлани с чакъл пътища, които извиваха през широко проснали се морави и под сплелите се клони на високи тополи. Зад къщата всичко беше на много по-широка нога, отколкото отпред. Там имаше огромни обори, където се разправяха десетина коняри и техни помощници, редици, обрасли с лози, хижи за слугите, безкраен низ строго подредени стопански сгради, дълги лозници, зелени пасбища, овощни и ягодови градини. Имаше и помпена инсталация за артезианския кладенец, и голям циментиран басейн, където синовете на съдията Милър се къпеха сутрин и се разхлаждаха през горещите следобеди.

И над цялото това грамадно владение царуваше Бък. Тука беше се родил и тука бе живял четирите години на своя живот. Вярно е, че имаше и други кучета. Не можеше да няма и други кучета в такова обширно имение, но те не влизаха в сметката. Те се появяваха и изчезваха, обитаваха шумния кучкарник или водеха усамотен живот в дълбините на къщата, като Тутс, японския мопс^[1], или Изабел, мексиканското куче без козина — странни създания, които рядко подаваха нос въвн от вратата или слизаха от ръцете на хората.

От друга страна, имаше поне двадесетина фокстериери, които джафкаха страхотии закани срещу Тутс и Изабел, когато те ги гледаха през прозорците под закрилата на цял легион слугини, въоръжени с метли и парцали.

Но Бък не беше нито домашно кученце, нито живееше в кучкарника. Целият имот беше негов. Той се гмуркаше в плувния басейн или ходеше на лов със синовете на съдията: придружаваше Моли и Алис, дъщерите на съдията, при дългите им разходки по здрач или рано сутрин; в зимни вечери лежеше в краката на съдията пред буйно напалената камина в библиотеката; носеше на гърба си внучетата на съдията или се търкаляше с тях по тревата и ги пазеше на всяка стъпка при безстрашните им приключения чак до чешмата край оборите и още по-нататък, където бяха пасището и ягодовата градина. Сред фокстериерите той шестуваше с недостъпен вид, а на Тутс и Изабел изобщо не обръщаше никакво внимание, защото беше цар — цар на всички пълзящи, пъплещи и хвърчащи твари в имението на съдията Милър, включително и на човешките същества.

Баща му Елмо, огромен санбернар, бил неразделен другар на съдията, а Бък, както по всичко личеше, вървеше по стъпките на баща си. Той не беше толкова голям и тежеше само сто и четиридесет паунда, защото майка му Шеп е била от шотландска овчарска порода. Въпреки това благодарение на сто и четиридесетте фунта, към които се прибавяше чувството на собствено достойнство, породено от охолния живот и всеобщо уважение, той можеше да си позволи едно наистина царствено държане През четирите години, още от времето, когато е бил малко кутре, Бък бе водил живота на сит аристократ; бе много горделив, малко нещо себелюбив, каквито понякога стават собствениците на провинциални имения поради усамотеното си положение. Но се запази благодарение на това, че не се превърна в

обикновено глезено домашно куче. Ловът и други подобни развлечения на открито бяха го предпазили от затлъстяване и заякчили мускулите му; както става с всички, които обичат студени бани, обичта към водата поддържаше бодростта и здравето му.

Ето такова куче беше Бък през есента на 1897 година, когато намереното в Клондайк злато повлече хората от целия свят към мразовития Север. Но Бък не четеше вестници и не знаеше, че познанството му с Манюел, един от помощниците на градинаря, съвсем не е желателно. Манюел страдаше от голям порок. Обичаше да играе на китайска лотария. А в комарджийската си страст страдаше от голяма слабост — вяра в системата; това пък го водеше към сигурна гибел. Защото, за да прилагаш система в играта, трябва да пари, докато надницата на един помощник-градинар не превишаваше необходимото за издържане на жена и многобройно потомство.

В паметната вечер на предателството, извършено от Манюел, съдията имаше събрание в Дружеството на лозарите, а момчетата бяха заети с основаването на спортен клуб. Никой не ги видя, когато двамата се запътиха през овощната градина, както си представяше Бък, на обикновена разходка. И никой с изключение на един-единствен човек не ги видя, когато дойдоха на малката спирка, позната под името Коледж парк, където влаковете спираха само по желание на пътниците. Този човек поприказва с Манюел, след това зазвънтяха пари, които единият брои на другия.

— Можеше да опаковаш стоката, преди да я предадеш — навъсено рече непознатият; тогава Манюел върза около врата на Бък, под нашийника, късо дебело въже, свито одве.

— Усучи го и той няма да може да диша — каза Манюел и непознатият изсумтя нещо в знак на съгласие.

Бък прие въжето със спокойно достойнство. Разбира се, това беше нещо необичайно, но той беше се научил да има вяра в хората, които познаваше, и да признава, че го превъзхождат по ум. Обаче когато краищата на въжето преминаха в ръцете на непознатия, Бък заплашително изръмжа. Просто даде израз на недоволството си, убеден в своята гордост, че този израз бе равен на заповед. Но за негова изненада въжето се стегна около врата му и му пресече дъха. В пристъп на гняв Бък се нахвърли върху човека, който го посрещна във въздуха, сграбчи го силно за гърлото и със сръчно движение го събори

по гръб. След това въжето продължи безмилостно да се стяга, докато Бък бясно се бореше с оплезен език и безсилно задъхващи се мощни гърди. Никога през целия му живот не бяха постъпвали с него толкова подло и никога през целия си живот не е бил така ядосан. Ала силите му изневериха, очите се изцъклиха и той вече не съзнаваше нищо, когато на влака бе даден знак да спре и двамата мъже го хвърлиха във фургона.

Когато дойде на себе си, Бък смътно усети, че го боли езикът и че той се люшка в някакво превозно средство. Дрезгавата локомотивна свирка, която изпищя на някакъв кръстопът, му подсказа къде се намира. Беше пътувал твърде често със съдията и му бе добре известно усещането, свързано с возенето във фургон. Той отвори очи и в тях пламна необузданият гняв на отвлечен цар. Човекът бързо посегна към гърлото му, но Бък го изпревари. Челюстите му се впиха в ръката и не я пуснаха, докато, полуудушен, не загуби още веднъж съзнание.

— Да, прихващат го — каза човекът и скри разранената си ръка от багажния чиновник, привлечен от шума на борбата. — Господарят ме изпрати да го заведа във Фриско. Там имало някакъв прочут кучешки лекар, който смятал, че ще го излекува.

За пропътуваната нощ човекът разказа с цялото си красноречие в малка барака зад една кръчма край пристанището на Сан Франциско.

— От цялата работа печеля само една петдесетачка — оплакваше се той; — и не бих го направил още веднъж и за хиляда долара в брой.

Ръката му беше вързана с кървава носна кърпа, а десният крачол на панталоните — разкъсан от коляното до глезена.

— А колко ти взе оня нехранимайко? — поиска да знае кръчмарят.

— Стотак — гласеше отговорът. — Не искаше да вземе нито цент по-малко, господ да ми е свидетел.

— Това прави сто и петдесет — пресметна кръчмарят; — и човек да не съм, ако кучето не си струва парите.

Крадецът свали кървавата превръзка и погледна разкъсаната си ръка:

— Ако не ме хване бяс...

— То ще е, защото от рождение ти е било съдено да бъдеш обесен — засмя се кръчмарят. — Я помогни малко, преди да се пръждосаш — додаде той.

Зашеметен, страдащ от нетърпима болка в гърлото и езика, полумъртъв от удушване, Бък се опита да се съпротивява на мъчителите си. Но те го събаряха и душаха всеки път, докато не сполучиха да разрежат с пила тежкия меден нашийник на врата му. След това махнаха въжето и го хвърлиха в приличащ на клетка сандък.

Бък остана да лежи там до края на тази тежка нощ, затаил своя гняв и наранена гордост. Той не можеше да разбере какво значи всичко това. Какво искат те от него, тези чужди хора? Защо го държат затворен в този тесен сандък? Не знаеше защо, но се чувствуваше потиснат от смътно предчувствие за надвиснала над него беда. На няколко пъти през нощта, когато вратата на бараката се отваряше с трясък, той скачаше на крака с надеждата да види съдията или поне момчетата. Но всеки път виждаше в мъждивата светлина на лоена свещ да надзърта към него дебелото лице на кръчмаря. И всеки път радостният лай, който се надигаше в гърлото на Бък, се превръщаше в свирепо ръмжене.

Но кръчмарят не го закачаше, а сутринта дойдоха четирима мъже и вдигнаха сандъка. „Нови мъчител“ — реши Бък, защото това бяха зловещи създания, окъсани и чорлави, и се разлая и разбесува срещу тях през решетката. Те само му се смееха и го мушкаха с пръчки, в които той светкавично се впиваше със зъби, докато не разбра, че носачите искаха имен но това. Тогава Бък мрачно легна и ги остави да натоваря! сандъка на каруца. След това той и сандъкът, в който беше затворен, започнаха да минават през много ръце. Той бе приет от чиновниците на транспортното дружество; след това изпратен някъде с друга каруца; един фургон го закара заедно с цял куп сандъци и колети на някакъв ферибот; от ферибота го занесоха на голяма сточна гара и най-после го настаниха в товарен вагон.

Два дена и две нощи този товарен вагон пътува в опашката на влака, подир пронизително свирещи локомотиви; и два дена и две нощи Бък нито яде, нито пи. В своя гняв той посрещна с ръмжене първите опити на кондукторите да се сприятелят с него и за да си отмъстят, те започнаха да го дразнят. Когато той се хвърляше срещу решетката, треперещ и с пяна на уста, те му се смееха и го подиграваха. Те ръмжеха и лаеха като долнопробни псета, мяукаха, пляскаха с ръце и кукуригаха. Всичко това беше много глупаво и той го знаеше, но то още повече оскърбяваше неговото достойнство и

гневът му растеше и растеше. Гладът не го мъчеше много, обаче липсата на вода му причиняваше жестоко страдание и разпалваше яростта му до състояние на някаква треска. Всъщност поради неговата чувствителност и тънка впечатлителност грубото държане наистина го беше докарало до треска, подсилена от възпалението на пресъхналите му и подпухнали гърло и език.

Радваше го едно нещо: на врата му нямаше въже. То беше им давало непочтено преимущество; но сега, след като са го махнали, той ще им даде да разберат. Няма вече никога да могат да му сложат въже на врата. За него това беше решено. Две денонощия той нито яде, нито пи и през тези две денонощия, прекарани в мъчения, насъбра толкова ярост, че първият, който го закачеше, щеше да се види в чудо. Очите му кръвяха и той се превърна в бесен звяр. Промяната в него беше толкова голяма, че и самият съдия нямаше да може да го познае, а кондукторите си отдъхнаха с облекчение, когато го стовариха в Сياتъл.

Четирима мъже предпазливо пренесоха сандъка от каруцата в едно дворче, заградено с високи зидове. Снажен мъж с червена фланела, много широка около врата, излезе при тях и се подписа в книгата на коларя. „Това е той — досети се Бък, — новият мъчител“ — и яростно се хвърли срещу решетката. Човекът мрачно се усмихна и донесе отвътре брадвичка и тояга.

— Да не го пуснеш сега? — попита коларят.

— Разбира се — отговори мъжът и заби брадвичката в сандъка, за да го разкърти.

В същия миг четиримата души, които го бяха донесли, се пръснаха на разни страни, настаняха се безопасно на върха на зида и се приготвиха да гледат представлението.

Бък връхлиташе върху цепещото се дърво, забиваше в него зъбите си, напираше и се бореше с него. Където и да удареше брадвичката отвън, той се хвърляше отвътре, зъбеше се и ръмжеше и колкото настървено беше нетърпението му да се измъкне, толкова спокойно бе намерението на човека с червената фланела да го пусне.

— Хайде, червеноок дяволе — каза той, когато направи достатъчно голям отвор за тялото на Бък. В същото време той захвърли брадвичката и премести тоягата в дясната си ръка.

А Бък наистина приличаше на червеноок дявол, когато се приготви за скок, с щръкнала козина, с пяна на уста и безумен блясък в

кръвясалите очи. Той се стрелна право срещу човека със своите сто и четиридесет паунда ярост, претоварена с напрежението, сдържано два дена и две нощи. Той вече летеше във въздуха и челюстите му тъкмо щяха да се впият в човека, когато върху него се стовари такъв удар, че тялото му спря, а зъбите изтракаха с мъчителна болка. Бък се превъртя, падна на земята по гръб и се търкулна на едната си страна. Никога в живота не бяха го удряли с тояга и той не го разбираше. С ръмжене, което бе отчасти лай, но повече приличаше на стон, Бък скочи на крака и се хвърли пак. И пак върху му се стовари удар, който го повали смазан на земята. Този път той разбра, че всичко беше в тоягата, но в своя бяс забрави всякаква предпазливост. Десетина пъти нападаше той и всеки път тоягата пресичаше нападението и го просвасваше на земята.

След един особено свиреп удар Бък едва се вдигна, твърде много зашеметен, за да напада. Той безсилно залиташе, кръв струеше от неговия нос, уста и уши, прекрасната му козина бе опръскана и изцапана с кървави резки. Тогава човекът се приближи и умишлено му нанесе страхотен удар по муцуната. Цялата претърпяна досега болка не представляваше нищо в сравнение с острата болезненост от този удар. С рев, който по своята свирепост беше, кажи-речи, рев на лъв, Бък отново се хвърли срещу човека. Но мъжът премести тоягата от дясната ръка в лявата, хладнокръвно го хвана за долната челюст и същевременно я изви надолу и назад. Бък описа пълен кръг във въздуха, после още половин и се сгромоляса на земята върху главата и гърдите си.

Той се нахвърли за последен път. Човекът го пресрещна с коварен удар, който нарочно бе му кроил толкова дълго, и Бък, разбит, се строполи и окончателно загуби съзнание.

— Бива си го да укротява кучета, това е то — възторжено се провикна от оградата един от носачите.

— Бих предпочел да укротявам диви коне всеки ден и два пъти в неделя — отговори коларят, качи се на капрата и подкара конете.

Съзнанието на Бък се върна, но не и силите му. Той лежеше, където беше паднал, и оттам наблюдаваше човека с червената фланела.

— Обажда се на името Бък — каза сам на себе си мъжът, цитирайки писмото, с което кръчмарят беше му съобщил за изпращането на сандъка и съдържанието му — Добре, Бък, момчето ми — продължи той с весел тон, — поспречкахме се ние с тебе, а сега

е най-добре да го забравим. Сега ти си знаеш своето място, а аз моето. Ако се държиш като добро куче, всичко ще се нареди и ще върви по мед и масло. Ако ли се държиш като лошо куче, душичката ще ти извадя. Разбра ли?

С тези думи мъжът безстрашно потупа главата, която беше толкова безмилостно блъскал, и при все че козината на Бък неволно щръкна при допира на ръката му, той го понесе без протест. Когато човекът му донесе вода, той жадно се напи, а след това запрегълъща щедрото угощение от сурово месо, като го взимаше къс по къс от ръката на човека.

Бък бе победен (той го схващаше), но не бе сломен. Той разбра веднъж завинаги, че не може да победи човек, въоръжен с тояга. Беше си научил урока и през целия си живот никога не го забрави. Тази тояга бе за него откровение. Тя представляваше въвеждането му в царството на първобитния закон и Бък почти се примири с него. Действителността в живота прие по-жесток вид и при все че той я посрещна, без да се уплаши, при тази среща в него се пробуди цялото скрито лукавство на природата му. Минаваха дни, пристигаха други кучета — в сандъци и водени на въже; някои идваха кротко, други разярени и беснуващи, както беше дошъл той; и Бък виждаше как човекът с червената фланела подчиняваше всички до едно на своята власт. И всеки път, след всяка безпощадна разправа, Бък научаваше все по-добре урока: човекът с тояга е законодател, господар, комуто трябва да се покоряваш, макар и да не е необходимо да търсиш неговата обич. Никой не би могъл да упрекне Бък в последното, при все че виждаше бити кучета да се умилкват на човека, да му махат опашка и да му лижат ръката. Видя и едно куче, което не искаше нито да се примири, нито да се покори, и в края на краищата бе убито в борбата за надмощие.

От време на време идваха някакви хора, непознати, които приказваха сърдито, угоднически и по какъв ли не начин с човека с червената фланела. А когато се случеше да му наброят пари, непознатите отвеждаха едно или няколко кучета. Бък се чудеше къде ли отиват, защото те никога не се връщаха; но много се страхуваше от бъдещето и се радваше всеки път, когато изборът не падеше върху него.

И все пак най-сетне дойде и неговият ред — съдбата му се яви във вид на дребен сух човечец, който сипеше завалени английски думи и много страшни и груби възклицания, които Бък не можеше да разбере.

— Sacredam!^[2] — извика той, щом погледът му се спря на Бък. — Този великолепен куче! Е? Колко?

— Триста, и пак е без пари — веднага отговори човекът с червената фланела. — И като не забравяме, че плаща правителството, а не ти, няма защо и да се пазариш, нали, Перо?

Перо се захили. Ако се вземеше предвид, че цените на кучетата бяха станали неимоверно високи поради необичайното търсене, да плати тази сума за такова прекрасно животно не беше прекалено много. Канадското правителство нямаше да загуби от сделката, нито пък пощата му щеше да пътува по-бавно. Перо разбираше от кучета и щом съзря Бък, разбра, че такива като него са едно на хиляда. „Едно на десет хиляди“ — мислено се поправи той.

Бък видя единия да дава пари на другия и не се изненада, когато Кърли, една добродушна нюфаундландска кучка, и той бяха отведени от дребния сух човечец. Бък никога вече не видя човека с червената фланела, а когато Кърли и той гледаха от палубата на „Нарвал“ губещия се в далечината Сиатъл, това беше последният му поглед към топлия Юг. Перо заведе Кърли и Бък долу и ги предаде на чернолик великан, който се казваше Франсоа. Перо беше канадски французин с мургава кожа, а Франсоа беше френско-канадски мулат и два пъти по-мургав. Те бяха нов вид хора за Бък (а такива му бе предопределено да срещне още много) и при все че не ги обикна, започна дълбоко да ги уважава. Той скоро разбра, че Перо и Франсоа са справедливи хора, спокойни и безпристрастни при налагане на наказания, и твърде добре познават кучешкия нрав, за да може някое куче да ги излъже.

В трюма на „Нарвал“ Бък и Кърли се присъединиха към две други кучета. Едното беше голям снежнобял пес от Шпицберген, доведен оттам от капитан на китоловен кораб и придружавал след това геоложка експедиция в Безплодната земя. Той беше дружелюбен по коварен начин — усмихваше ти се в очите, а в същото време кроеше някоя подлост, както например, когато открадна от яденето на Бък още при първото хранене. Когато Бък се втурна да го накаже, камшикът на Франсоа изсвири във въздуха, стигна виновника пръв и на Бък не

остана нищо друго, освен да си прибере кокала. Той реши, че Франсоа постъпи справедливо, и мулатът започна да се издига в неговите очи.

Другото куче нито се стараеше, нито приемаше да се сприятели, но не се и опитваше да краде от новодошлите. Това беше мрачен, навъсен пес, който недвусмислено показва на Кърли, че не иска нищо друго, освен да го оставят на мира, а още и това, че не го ли оставят на мира, ще си изпатят. Името му беше Дейв; той ядеше и спеше, а през останалото време се прозяваше и не се интересувахе от нищо, дори и когато „Нарвал“ минаваше през пролива на Кралица Шарлота и се люшкеше, клатеше и мятеше като побеснял. Когато Бък и Кърли изпадаха във възбуда, подлудели от страх, той вдигаше глава с отегчен вид, удостоверяваше ги с безразличен поглед, прозяваше се и отново заспиваше.

Ден и нощ корабът се разтърсваше от неуморното туптене на витлото, но макар че дните много си приличаха един на друг, Бък усещаше, че времето става все по-студено и по-студено. Най-последна сутрин витлото спря да работи и „Нарвал“ бе обзет от оживление. Бък, както и другите кучета, го усети и разбра, че наближава някаква промяна. Франсоа ги върза с каишки и изведе на палубата. Още при първата стъпка на студената повърхност лапите на Бък потънаха в нещо бяло и кишкаво, което много приличаше на кал. Той отскочи назад и изсумтя. Същото бяло нещо се сипеше от въздуха. Бък се отърси, но то пак го наваля. Той го подуши с любопитство, после си лизна от него с езика. То го опари като огън и в следния миг изчезна. Това го озадачи. Бък го опита още веднъж със същия резултат. Гледащите го хора избухнаха в смях и той се засрами, без сам да знае защо, понеже за първи път виждаше сняг.

[1] Мопс — порода кучета с тъпа муцуна. ↑

[2] Sacredam! (развален френски.) — По дяволите! Б. пр. ↑

II

ЗАКОНЪТ НА ТОЯГАТА И НА ЗЪБИТЕ

Първият ден на Бък на брега в Дайн приличаше на кошмар. Всеки час бе изпълнен с неща, които поразяваха и изненадваха. Внезапно бяха го изтръгнали от сърцето на цивилизацията и захвърлили в сърцето на някакъв първобитен свят. Това не беше мързеливият, огрян от слънце живот, в който можеше само да безделничи и да скучае. Тук нямаше нито спокойствие, нито почивка, нито един миг сигурност. Всичко беше в безредие и движение и всеки миг животът и здравето бяха изложени на смъртна опасност. Налагаше се да бъдеш непрекъснато нащрек, защото тука кучетата и хората не бяха градски кучета и хора. Всички до един бяха диваци, които не познаваха друг закон освен закона на тоягата и на зъбите.

Никога още Бък не беше виждал кучета да се бият, както се биеха тези хищни твари, и първата преживелица му послужи за незабравим урок. Вярно е, че не взе пряко участие в тази преживелица, иначе нямаше да остане жив и нямаше да може да се възползува от поуката. Жертвата беше Кърли. Бяха го оставили до изградения от дървени трупи дюкян, където тя с вечното си дружелюбие се опита да завърже приятелство с едно полярно куче, голямо колкото едър вълк, макар и два пъти по-малко от самата нея. Всичко стана без никакво предупреждение, само светкавичен подскок, металическо изчаткване на зъби; също толкова бърз отскок — и муцуната на Кърли бе раздрана от окото до устата.

Това беше вълчийт начин за водене на бой — да нападнеш и да отскочиш; но работата не свърши с това. Тридесетина-четиридесет полярни кучета изтичаха на мястото и заградиха биещите се в съсредоточен, мълчалив кръг. Бък не можеше да разбере тази мълчалива съсредоточеност, нито нетърпението, с което се облизваха. Кърли се нахвърли върху противника си, който отново я захапа и отскочи. При следващото ѝ нападение той я пресрещна с гърдите си по такъв особен начин, че я събори. Тя вече не можа да се изправи на

крака. Тъкмо това бяха чакали наблюдаващите ги кучета. С ръмжене и джафкане те се струпаха отгоре ѝ, тя изквича от предсмъртна болка и изчезна под косматата купчина тела.

Това бе толкова внезапно и толкова неочаквано, че Бък се сащиса. Той видя Шпиц да изплезва аления си език, както правеше, когато се смееше; видя и Франсоа, размахал брадва, да се втурва в гъмжилото от кучета. Трима мъже с тояги му помагаха да ги разпръсне. Всичко трая много малко. Две минути след като Кърли падна, последните ѝ нападатели бяха отбити с тояги. Но тя лежеше неподвижна и безжизнена на окървавения, утъпкан сняг, почти буквално разкъсана на парчета, а мургавият мелез стоеше над нея и отчаяно псуваше. Тази картина често оживяваше пред Бък и не го оставяше да спи. Така ли била тая работа! Няма честна борба. Паднеш ли веднъж, няма спасение. Добре, той ще гледа никога да не падне. Шпиц се оплези и пак се засмя и от този миг у Бък се зароди дълбока, смъртна омраза към него.

Преди да се съвземе от сътресението, причинено от трагичния край на Кърли, той претърпя нов удар. Франсоа закрепил на гърба му някакви ремъци и токи. Това бяха хамути — същите, каквито беше виждал конярите да слагат на конете у дома. И както беше виждал да работят конете, така го накараха да работи и той — трябваше да се откара Франсоа с една шейна до гората, която ограждаше долината, и да се върне с товар дърва за горене. Макар достойнството му и да бе жестоко накърнено от това, че бяха го превърнали във впрегатно животно, той бе достатъчно разумен да не се разбунтува. Бък се залови за работа с желание и се стараяше да я върши колкото може по-добре, макар че всичко му беше ново и непознато. Франсоа беше строг, изискваше незабавно подчинение и благодарение на бича си получаваше това незабавно подчинение, а Дейв, който беше опитен теглач, захапваше задните му кълки, щом сбъркаше. Шпиц, също опитен в тегленето на шейна, водеше впряга и понеже не винаги можеше да стигне Бък със зъбите си, от време на време му се скарваше със сърдито ръмжене или ловко се отпускате с цялата си тежест върху тегличите, за да го накара да върви където трябва. Бък беше схватлив и под съвместните напътствия на двамата си другари и на Франсоа напредваше забележително бързо. Преди да се върнат в стана, той вече знаеше, че трябва да спре, когато извикат „хоу“, да потегли, щом чуе

„мъш“, да прави широк кръг на завоите и да се пази от задното куче, когато натоварената шейна се стрелва по петите им по надолнището.

— И трите много добър куче — кай Франсоа на Перо. — Тоз Бък, тегли той като дявол. Аз скоро го обуча.

След пладне Перо, който бързайте да тръгне на път с правителствената поща, се върна с още две кучета — Били и Джо, както ги наричаше той, двама братя, и двамата чистокръвни ескимоси. Макар и родени от една майка, те се различаваха, както денят от нощта. Единствената грешка на Били беше прекаленото му добродушие, докато Джо бе пълна му противоположност — навъсен, затворен, той вечно ръмжеше и в очите му святкаше злоба. Бък ги посрещна по другарски, Дейв не им обърна внимание, а Шпиц веднага се нахвърли първо върху единия, после върху другия. Били миролюбиво замаха опашка, търти да бяга, когато видя, че миролюбието му не помага, и изквича (все още миролюбиво), когато острите зъби на Шпиц раздраха хълбока му. Обаче колкото и да обикаляше Шпиц, Джо се завъртваше на петите си срещу него с щръкнала козина и присвити уши, кривеше устни, ръмжеше и тракаше зъби толкова бързо, колкото можеше да отвори и затвори устата си, а очите му бляскаха сатанински — той бе живо възмущение на войнственост, породена от страх. Видът му бе така ужасен, че Шпиц се видя принуден да се откаже от намерението си да му даде урок; но за да прикрие собственото смущение, той се спусна срещу безобидния виещ Били и го прогони чак на края на стана.

Привечер Перо се сдоби с още едно куче, стар полярен пес, Дълъг, слаб, мършав, с белези от заздравили рани по Муцуната и само с едно око, което искреше от внушаващо уважение безстрашие. Казваше се Солекс, което значи „ядовитият“. Както и Дейв, той нищо не искаше, нищо не даваше, нищо не очакваше и когато бавно и предпазливо се приближи до тях, дори и Шпиц не го закачи. Солекс се отличаваеше с една странност, с която Бък има нещастieto да се запознае: не обичаше да се доближават до него откъм сляпото му око. Без да го знае, Бък се провини пред него в това отношение и разбра неблагоприятното си едва когато Солекс рязко се завъртя към него и го захапа по рамото чак до костта на цели три инча. Винаги след това Бък избягваше да застава откъм сляпата му страна и до края на другарството им нямаше повече неприятности. Солекс очевидно

имаше само едно желание — както и Дейв; — да го оставят на мира; обаче както Бък щеше да научи по-късно, те и двамата имаха и друг, още по-жизнен стремеж.

Тази нощ Бък се изправи пред големия въпрос за спането. Палатката, в която гореше свещ, пръскаше топла светлина всред бялата равнина; но когато той, сметнал това за напълно естествено, влезе вътре, и Перо, и Франсоа го бомбардираха с псувни и кухненски съдове, докато Бък не се отърси от вцепенението си и не избяга позорно въвн на студа. Духаше леден вятър, който рязко го забръска и с особена злоба го захапа по раненото рамо. Той легна на снега и се помъчи да заспи, но мразът скоро го накара, разтреперан, да се изправи на крака. Нещастен и безутешен, той тръгна да броди между многото палатки само за да се убеди, че никъде няма по-топло местенце. Тук-таме свирепи кучета се нахвърляха отгоре му, но той ежеше козината на врата си и ръмжеше (понеже се учеше много бърза) и те го оставяха да си отиде, без да го закачат.

Най-после му хрумна една мисъл. Ще се върне И ще види как са се справили с положението собствените му другари от впряга. За негово изумление те бяха изчезнали. Бък отново се залута из огромния стан, за да ги търси, и Пак се върна. Да не би да са в палатката? Не, това не е възможно, иначе нямаше да изпъдят и него. Къде ли може да са тогава? С подвита опашка и целият треперещ, Съвсем отчаян, той обикаляше безцелно палатката. Изведнъж снегът хлътна под предните му лапи и той пропадна в него. Нещо замърда под краката Му. Бък отскочи назад, наежен и озъбен, обзет от страх пред невидимото и непознатото. Обаче тихичко приятелско изджафкване го успокои и той се върна, да проучи каква е тази работа. Струя топъл въздух стигна до ноздрите му: там, свил се на кълбо под снега, лежеше Били. Той предразполагащо скимтеше, въртеше се и се свиваше, за да го увери в своята благосклонност и добри намерения, и дори се реши, като подкуп за мирни отношения, да близне Бък по муцуната с топлия си влажен език.

Още един урок. Ето как го правили те, а? Бък самоуверено си избра място и се залови с голяма мъка и излишни усилия да си копае дупка. След миг топлината на тялото му изпълни затвореното пространство и той заспа. Беше изживял дълъг и труден ден и сега

спеше дълбоко и сладко, макар и да ръмжеше и лаеше и се бореше с лоши сънища.

И не отвори очи, докато не го стресна шумът на събуждащия се стан. Първо не можа да разбере къде се намира. През нощта беше наваляло и той бе съвсем затрупан. Снежните стени го притискаха от всички страни и изведнъж го обзе безграничен страх — страхът на дивия звяр от капана. Това бе признак, че се връща назад от сегашния си живот, към живота на своите прадеди, защото той бе цивилизовано куче, извънредно цивилизовано куче, не познаваше капан в собствения си живот и следователно не можеше сам по себе си да се бои от него. Мускулите на цялото му тяло спазмодично и инстинктивно се свиха, козината на врата и рамената настръхна, със свирепо ръмжене? той изскочи право нагоре в светлината на ослепителния ден и вдигна искрящ облак от сняг наоколо си. Преди още да стъпи на крака, Бък видя прострелия се пред него бял стан, разбра къде се намира и си спомни всичко, случило се от времето, когато беше излязъл на разходка с Манюел, до дупката, която беше си изкопал предишната вечер.

Франсоа с вик приветствува появянето му.

— Аз какво казва? — извика той на Перо. — Тоз Бък много бързо научи, като нищо!

Перо сериозно кимна. Като куриер на канадското правителство, който взеше важни разпореждания, той държеше да си набави най-добрите кучета и особено много се радваше, че се е сдобил с Бък.

За един час време към впряга бяха добавени още три местни кучета, та сега станаха всичко девет, а по-малко от четвърт час след това те бяха впрегнати и препускаха към пролома Дая. Бък се радваше, че са тръгнали, и макар работата да беше тежка, откри, че не изпитва към нея особено отвращение. Той бе изненадан от усърдието, обхванало целия впряг, което се предаде и на него, но още по-изненадваща беше промяната, настъпила в Дейв и Солекс. Това бяха нови кучета, свършено преобразени от хамутите. От цялата им отпуснатост и безразличие не беше останала и следа. Те бяха пъргави и дейни, усърдно внимаваха работата да върви добре и яростно се дразнеха от всяка задръжка или объркване, които забавяха тази работа. Тегленето на шейната като че ли бе върховният израз на тяхното

същество, всичко, зарад което живееха, единственото нещо, което им доставяше удоволствие.

Дейв беше теглачът или първото куче от впряга, пред него теглеше Бък, пред Бък идваше Солекс; останалите кучета се проточваха пред тях в редица по едно до водача, което място заемаше Шпиц.

Бък беше нарочно сложен между Дейв и Солекс, за да могат те да го обучават. Той беше способен ученик, а те — не по-малко способни учители, които никога не го оставяха дълго да греши и налагаха усвояването на урока с острите си зъби. Дейв беше справедлив и много умен. Никога не захапваше Бък без причина и никога не пропускаше да го ухапе, когато имаше нужда от това. Понеже бичът на Франсоа го подкрепяше, Бък схвана, че е по-изгодно да поправя грешките, отколкото да си откъщава. Веднъж, през една кратка почивка, когато той се уплете в тегличите и забави тръгването, и двамата, и Дейв, и Солекс, се нахвърлиха върху него и му дръпнаха хубав бой. Последвалата бъркотия беше още по-лоша, но след това Бък много внимаваше да не обърка хамутите и преди още да изтече денят, толкова добре усвои работата си, че другарите му престанаха да му придирият. Бичът на Франсоа изплющяваше по-нарядко, а Перо дори удостои Бък с честта да му вдигне лапите и грижливо да ги прегледа.

Този ден направиха тежък преход нагоре по пролома, през Овчия стан, покрай Везните и границата на лесовете, през ледници й преспи, дълбоки стотици стъпки, превалиха през великия Чилкутски вододел, който се издига между солената и сладката вода и заканително пази тъжния уединен Север. Бързо се спуснаха по веригата езера, изпълнили кратерите на изгаснали вулкани и късно вечерта пристигнаха в огромния стан в началото на езерото Бенет, където хиляди златотърсачи строеха лодки, докато чакаха да се начупи ледът през пролетта. Бък си изрови дупка в снега и заспа съня на капнал праведник, но много рано сутринта бе изкаран на студения мрак и впрегнат заедно с другарите си в шейната.

В този ден те изминаха четиридесет мили, понеже пътят беше утъпкан; обаче на другия ден и много последвали дни сами си проправяха пъртината, работеха по-усилено и напредваха по-бавно. Обикновено Перо вървеше пред впряга и утъпкваше снега с плетените си снегоходки, за да им бъде по-лесно да се движат. Франсоа, който

управляваше шейната с прикрепения отпред прът, понякога се сменяваше с него, но не много често. Перо бързаше, а той се гордееше с това, че познава леда — нещо, което бе извънредно необходимо, понеже есенният лед бе много тънък, а където имаше бързо течение, изобщо нямаше лед.

Ден след ден, безброй дни, Бък теглеше шейната. Те винаги вдигаха своя стан по тъмно и ранният здрач ги заварваше вече на път, оставили много нови мили зад гърба си. И винаги спираха за нощувка, след като се стъмнеше, всеки изяждаше своето парченце риба и се заравяше в снега да спи. Бък имаше вълчи апетит. Този паунд и половина сушена лакерда, който представляваше всекидневната му дажба, просто като че ли се стопяваше. Той никога не му стигаше и стомахът му вечно се присвиваше от глад. А другите кучета, понеже бяха по-леки и живееха този живот от раждането си, получаваха само по един паунд риба и въпреки това оставаха в отлично здраве.

Той бързо изгуби изтънчения си вкус, присъщ на стария му живот. Беше свикнал да яде бавно, с удоволствие, но скоро откри, че неговите другари, които свършваха първи, крадяха от недоядената му дажба. Нямаше начин да я опази. Докато се биеше с двама или трима от тях, храната изчезваше в гърлата на другите. За да се избави от тази напасть, Бък започна да яде бързо като тях, а гладът го измъчваше толкова много, че беше готов да се унизи и да вземе и това, което не бе негово. Той наблюдаваше и се учеше. Когато видя Пайк, едно от новите кучета, хитър симулант и крадец, ловко да отмъква резенче бекон зад гърба на Перо, Бък направи същото на следния ден и избяга с цялото парче. Вдигна се страшна олелия, но никой не се усъмни в него; за постъпката му наказаха несръчния заплес Дъб, когото винаги хващаха на местопрестъплението.

Тази първа кражба показва, че Бък има сили да се бори с живота в суровата обстановка на Севера. Показва, че той умее да се приспособява, че има способност да се нагажда към променящите се условия, липсата на която би означавала бърза и страшна смърт. Тя показва още упадъка или разрухата на неговата нравственост, която беше ненужна и пречеше в безмилостната борба за съществуване. Уважението към частната собственост и зачитането на личните отношения бяха съвсем на мястото си на Юг, където господствуваше законът на любовта и другарството, обаче на Север, където царуваше

законът на тоягата и зъбите, всеки, който държеше сметка за такива неща, се показваше като глупак, а опитах ли се да ги спазва, щеше да се провали в живота.

Не че Бък стигна до тези изводи чрез размишления. Той имаше сили, това беше всичко, и несъзнателно се нагаждаше към новите условия. През целия си живот никога не беше избягвал двубоя независимо от надмощието на противника. Ала тоягата на човека с червената фланела беше набила в главата му по-съществени и първобитни правила. Когато беше цивилизован, той бе готов да умре зарад някое нравствено съображение, да кажем, когато пазеше камшика за езда на съдията Милър; но че бе напълно загубил тази цивилизованост, личеше от готовността, с която избягваше да защити някое нравствено съображение, само и само да си спаси кожата. Не крадеше от любов към кражбата, а по повелята на своя стомах. Не грабеше открито, а крадеше тайничко и лукаво от уважение към тоягата и зъбите. Накъсо казано, вършеше всичко онова, което бе по-лесно да извърши, отколкото да не го извърши.

Бък се развиваше (или се връщаше назад) много бързо. Мускулите му станаха твърди като желязо и той загуби чувствителност към всякаква обикновена болка. Научи се и вътрешно, и външно да пести силите си. Можеше да яде всичко, колкото и да беше отвратително или мъчносмилаемо; изядеше ли го веднъж, стомашните му сокове извличаха от него и сетните най-малки хранителни частици, а кръвта ги отнасяше в най-отдалечените кътчета на тялото му и изграждаше от тях най-жилави и най-здрави тъкани. Зрението и обонянието му удивително се изостриха, а слухът се разви до такава степен, че насън долавяше най-лекия шум и разпознаваше дали той предвещава мир или заплаха. Научи се да изкъртва със зъби леда, когато той се набиеше между пръстите му, а когато беше жаден и дупката, от която пиеха, беше покрита с дебел пласт лед, той го чупеше, като се изправяше на задните крака и го удряше с опънатите си предни лапи. Най-забележителната му черта беше способността да усеща вятъра и да предрича посоката му една нощ напред. Колкото неподвижен и да беше въздухът, когато изравяше гнездото си край някое дърво или бряг, вятърът, който излизаше по-късно, неизбежно го намираще на завет, запазен и сгушен на топло.

А Бък не се учеше само от опита, но и от отдавна заспали инстинкти, които отново се събудиха у него. Той се отърси от многото поколения опитомени кучета. По някакъв смътен начин спомените му го връщаха назад, към ранните дни на неговия род, към времето, когато дивите кучета са бродили на глутници в първичната гора и убивали плячката си след дълго преследване. Той много лесно се научи да се бие, като впила зъби, къса и захваща бързо като вълк. По този начин са се били забравените му прадеди. Те съживиха в него далечното минало и старите похвати, предадени от тях по наследство на поколенията, станаха негови похвати. Бък ги възприемаше, без да полага усилия да ги открие, сякаш ги е притежавал винаги. А когато в тихите студени нощи вдигаше нос към звездите и виеше проточено като вълк, това бяха неговите прадеди, умрели и превърнали се в прах, които вдигаха нос към звездите и виеха през дългите векове в самия него. И извивките на гласа му бяха извивки на техния глас, в който звучеше тяхната горест и всичко онова, което са означали за тях тишината, студът и мракът.

Така, като доказателство, че животът е само игра на природата, древната песен бликаше в него и той се връщаше към истинското си състояние; и това ставаше, защото хората бяха намерили на Север жълт метал, защото Манюел беше помощник на градинаря и заплатата му не стигаше за нуждите на жена му и на няколко малки подобия на самия него.

III

НАДМОЩИЕТО НА ПЪРВОБИТНИЯ ЗВЯР

Надмощието на първобитния звяр в Бък бе голямо, а при жестоките условия на полярния живот то растеше все повече и повече. Но то нарастваше потайно. Новопоявилата се у него хитрост го караше да бъде сдържан и хладнокръвен. Той беше твърде много зает с нагаждането към новата обстановка, за да може да се отпусне, и затова не само не налиташе на бой, но гледаше и да се измъкне, когато беше възможно. В поведението му проличаваше известна предпазливост. Не беше склонен да избързва и да действа необмислено, не проявяваше никакво нетърпение в лютата омраза, разгоряла се между него и Шпиц, и се пазеше от всякакво предизвикателство.

Шпиц пък, от друга страна, може би именно защото усещаше в Бък опасен съперник, не пропускаше случай да му се озъби. Той направо се заяждаше с Бък и непрекъснато се мъчеше да ускори сбиването, което можеше да свърши само със смъртта на единия от тях. Това щеше да се случи още в самото начало на пътуването, ако не беше едно неочаквано произшествие. Към края на този ден те спряха да нощуват на голия и открит бряг на езерото Льо Барж. Бръскащият сняг, вятърът, който режеше като разкален до бяло нож, и тъмнината ги накараха слепешком да си потърсят място за стан. Надали биха могли да изберат по-лошо място. Зад тях като отвесна стена се издигаше скала и Перо и Франсоа се видяха принудени да запалят огън и да постелят спалните си чували направо върху леда на езерото. Палатката бяха оставили в Дая, за да намалят товара си. С няколко довлечени от пролетните води клони те накладоха огън, който пропадна през стопилия се лед и ги остави да вечерят на тъмно.

Бък си направи гнездо в самото подножие на пазещата от вятър скала. Там беше толкова уютно и топло, че не му се искаше да го напусне дори когато Франсоа започна да раздава рибата, която първо беше размразил на огъня. Но когато изяде дажбата и се върна, Бък намери гнездото си заето. Заплашителното ръмжение му подсказа, че то

беше присвоено от Шпиц. Досега Бък беше отбягвал да влиза в разпавии с врага си, но това не можеше да се претърпи. Зверът в него се разбунтува. Той се нахвърли върху Шпиц с ярост, която изненада и двамата, особено пък Шпиц, защото цялото му познанство с Бък беше го убедило, че неговият съперник е извънредно страхливо куче, което сполучва да се наложи само благодарение на тежестта и големината си.

Франсоа също се изненада, когато, вчепкали се един в друг, те изскочиха от разрушеното гнездо, но се досети за причината на свадата.

— А-а-ха! — извика той на Бък. — Дай му да разбере, дявол го взело! Дай му да разбере, това мръсен крадец!

Шпиц също жадуваше да се бие. Той скимтеше от несдържана ярост и нетърпение, обикаляше от всички страни и търсеше сгода да се нахвърли. Бък беше не по-малко нетърпелив и не по-малко предпазлив: той също обикаляше от всички страни и дебнеше изгодно положение. Но именно тогава се случи неочакваното, това, което пренесе борбата км за първенство в далечното бъдеще, което настъпи след безброй изнурителни мили път и тежък труд.

Една псувня на Перо, силни удари с тояга по дръглив гръб и рязко изквичаване от болка възвестиха настъпването на адска бъркотия. Станът изведнъж загъмжа от промъкващи се космати сенки — стотина изгладнели полярни кучета, надушили стана от някое индианско село. Бяха се прокраднали, докато Бък и Шпиц се биеха, а когато двамата мъже се хвърлиха сред тях с дебели тояги, те се озъбиха и не отстъпиха. Бяха обезумели от миризмата на храната. Перо завари едно от тях, завряло муцуна в сандъка с припасите. Тоягата му тежко се стовари върху мършавите ребра и сандъкът се преобърна на земята. В същия миг двадесетина премалели от глад звяра се сборичкаха зарад хляба и бекона. Тоягите ги бяхтеха безпрепятствено. Те квичеха и виеха под сипещите се върху тях удари, обаче продължиха да се боричкат със същата ярост, докато не изгълтаха и последната троха.

Междувременно изучените кучета от впряга бяха на-изскачали от гнездата си само за да бъдат нападнати от свирепите пришълци. Никога още Бък не беше виждал такива кучета. Можеше да се рече, че ребрата им ей сега ще изскочат през кожата. Това бяха направо скелети с увиснала на тях проскубана козина, със святкащи очи и капеща от зъбите пяна. Подлудени от глада, те бяха ужасяващи, несломими.

Срещу тях не можеше да се устои. Кучетата от впряга се видяха притиснати до скалата още при първата схватка. Бък бе обкръжен от три полярни кучета и в един миг кожата на главата и раменете му бе раздрана и смъкната. Вдигна се страхотна врява. Били скимтеше, както винаги. Дейв и Солекс, облени в кръв от двадесетина рани, храбро се биеха един до друг. Джо хапеше като бесен. Веднъж зъбите му се впиха в предния крак на едно полярно куче и направо прегризаха костта. Коварният Пайк скочи върху осакатеното животно и с бързо изтракване на челюстите и дръпване му счупи врата. Бък се вкопча в гърлото на разпенен противник и бе целият залян с кръв, когато зъбите му прехапах вратната вена. Вкусът на топлата кръв в устата го разяри още повече. Той се нахвърли върху друго куче и в същия миг усети чужди зъби да се впиват в собственото му гърло. Това беше Шпиц, който предателски го нападна отстрана.

Перо и Франсоа, разчистили своята част от стана, се спуснаха да спасяват впряга си. Неудържимата вълна от изгладнели зверове се отдръпна пред тях и Бък се освободи. Но само за миг. Двамата мъже бяха принудени да изтичат да спасяват припасите и полудивите кучета отново ей нахвърлиха върху впряга. Били, обладан от смелостта на ужаса, разкъса пръстена на побеснелите врагове и хукна да бяга по леда. Пайк и Дъб се спуснаха по петите му, а остатъкът от впряга — подир тях. Когато се канеше да ги последва, с крайчеца на окото си Бък забеляза Шпиц да се хвърля към него с явното намерение да го събори. Свалеха ли го на земята и озовеше ли се под тази камара от кучета, за него нямаше да има спасение. Но той се напрегна, устоя на тласъка на засилилия се Шпиц и се присъедини към бягащите през езерото другари.

След известно време деветте кучета от впряга се събраха заедно и потърсиха убежище в гората. Макар че никой не ги преследваше, те бяха в плачевно състояние. Нито едно от тях нямаше по-малко от четири-пет рани, а раните на някои бяха много тежки. Дъб бе тежко пострадал в единия заден крак; на Доли, последното полярно куче, добавено към впряга на Дая, беше зле разкъсано гърлото; Джо бе загубил едното си око, а добродушният Били, едното ухо на който бе сдъвкано и раздрано на парчета, квича и скимтя през цялата нощ. Призори те предпазливо се добраха обратно до стана и видяха, че грабителите са изчезнали, а двамата мъже са много ядосани. Не по-

малко от половината хранителни припаси бяха унищожени. Пришълците бяха прегризали каишките и, брезента, с който покриваха товара на шейната. Всъщност нищо, което можеше да мине за храна, не беше се спасило от тях. Бяха изiali чифт мокасини от еленова кожа на Перо, парчета от кожените хамути и дори две стъпки ремък от бича на Франсоа. Мулатът тъкмо печално го съзерцаваше, но откъсна погледа си, за да прегледа ранените си кучета.

— А, приятели — тихо каза той, — може побеснее от толкова много ухапване. Може всички побеснее, засегнат! Ти как мисли, а, Перо?

Куриерът със съмнение поклати глава. При четиристотинте мили, които още го делиха от Доусън, само това му оставаше — да избухне бяс сред кучетата. След два часа псуване и крайно напрежение хамутите бяха сложени в ред и схваналият се от раните впряг пое напред, преодолявайки в мъчителни усилия най-трудната част от изминатия досега път, която всъщност бе и най-трудната между тях и Доусън.

Тридесетмилевата река изобщо не беше замръзнала. Буйните й води не отстъпваха пред студа й лед имаше само по вировете и в тихите места. Шест дена изнурителен труд им отне преминаването на тези ужасни тридесет мили. А те бяха наистина ужасни, защото всяка крачка от тях бе измината с опасност за живота на кучетата и хората. Десетина пъти Перо, който внимателно проучваше пътя, пропадеше през тънкия лед и се спасяваше само благодарение на дългия си прът, който държеше така, че винаги падаше напреко на образувалата се под тялото му дупка. Студът се засилваше, термометърът показваше четиридесет и пет градуса под нулата^[1] и след всяко пропадане, ако искаше да остане жив, трябваше да пали огън и да си суши дрехите.

Той не се плашеше от нищо. Тъкмо понеже не се плашеше от нищо, затова го бяха избрали за правителствен куриер. Той поемаше какви ли не рискове, решително излагаше на мраза изпитото си сбръчкано лице и вървеше напред от тъмни зори до падането на нощта. Вървеше покрай мрачните брегове по тясна ивица лед, която се огъваше и пращеше под краката и на която те не смееха да се спрат. Веднъж шейната пропадна заедно с Дейв и Бък и те наполовина замръзнаха и насмалко не се удавиха, докато ги измъкнат. Пак стана нужда да запалят огън, за да ги спасят. Те се покриха с твърда кора лед

и за да се изпотят и размръзнат, двамата мъже ги накараха да тичат толкова близо до огъня, че той пърлеше козината им.

Друг път се провали Шпиц и повлече след себе си целия впряг чак до Бък, който се опъна с всички сили назад, опрял предните лапи в хлъзгавия ръб, а ледът се огъваше и пукаше наоколо. Но зад него беше Дейв, който също опъваше назад, а зад шейната стоеше Франсоа и дърпаше така, че сухожилията му прасяха.

Веднъж крайбрежната ивица лед отново се счупи и пред, и зад тях и единственият път за спасение беше да се качат на скалата. Перо като по чудо се покатери на нея, докато Франсоа се молеше тъкмо за такава чудо; тогава те вързаха една за друга всичките си каишки, теглича и сетната ремъчка от хамутите и с това въже едно по едно вдигнаха всичките кучета на върха на скалата. Франсоа бе изтеглен последен, подир шейната и товара. След това трябваше да търсят място за слизане; най-после слязоха с помощта на въжето и нощта ги завари пак на реката, изминали само четвърт миля за целия ден.

Докато стигнаха до Хуталинкуа и здравия лед, Бък съвсем загуби сили. Останалите кучета бяха в същото състояние, обаче Перо, за да навакса изгубеното време, не им даваше почивка от ранна сутрин до късна вечер. На първия ден те изминаха тридесет и пет мили до Голямата лакерда; на следния ден — още тридесет и пет мили до Малката лакерда; на третия ден — четиридесет мили, и така доста се приближиха до Петте пръста.

Лапите на Бък не бяха толкова здрави и груби, както лапите на полярните кучета. Те бяха омеквали от поколение на поколение от деня, когато последният му див прадядо бил опитомен от пещерния жител или човека от наколните жилища. Той куцаше от болка по цял ден и щом спираха за нощувка, лягаше като мъртъв. Колкото и да беше гладен, Бък не се и помръдваше, за да получи своята дажба риба, и Франсоа трябваше да му я донася. Освен това мулатът разтриваше краката му по половин час всяка вечер след вечеря и пожертвува горнището на собствените си мокасини, за да направи четири мокасини за Бък. Това беше за него голямо облекчение и Бък накара дори и смръщеното лице на Перо да се разтегне в усмивка една заран, когато Франсоа забрави за мокасините и Бък легна по гръб, умолително размаха четирите си лапи във въздуха и отказа да се

помръдне без тях. След време лапите му загрубяха от изминатия път и износените мокасини бяха захвърлени.

Една сутрин в Пели, когато ги запрягаха, Доли, у която дотогава не се забелязваше нищо особено, изведнъж побесня. Тя съобщи за състоянието си с проточен, сърцераздирателен вълчи вой, който накара всичките кучета да настръхнат от страх, и хукна направо към Бък. Той никога не беше виждал куче да побеснява, нито имаше никаква причина да се бои от беса, но разбра, че това беше нещо страшно, и в паника се впусна да бяга от него. Бък летеше право напред, преследван само на един скок разстояние от запъхтяната, запенена Доли, и нито тя можеше да го настигне — толкова голям бе неговият ужас, — нито той можеше да се откъсне от нея — толкова голям бе нейният бяс. Той прекоси гористата част на острова, втурна се към долния му край, мина през задния пролив, задръстен от големи парчета лед, прехвърли се на трети, зави обратно към самата река и в отчаяние започна да я пресича. И през цялото време, макар и да не се обръщаше, чуваше ръмженето и само на един скок зад себе си. Франсоа, който стоеше на около четвърт миля разстояние, го повика и Бък се втурна обратно, все още един скок пред Доли, болезнено зинал от липса на въздух, възложил сетната си надежда на това, че Франсоа ще го спаси. Мулатът държеше вдигната в ръката си брадва и когато Бък се стрелна покрай него, брадвата се стовари върху главата на побеснялата Доли.

Бък едва се домъкна до шейната, изтощен, без да може да си поеме дъх, безпомощен. Това беше удобен случай за Шпиц. Той се нахвърли върху Бък, заби на два пъти зъбите си в несъпротивяващия се враг и раздра месото до костта. В този миг изплющя бичът на Франсоа и Бък получи удовлетворението да види как Шпиц изяде най-грозния бой, който е бил нанасян на някое куче от впряга.

— Цял дявол тоя Шпиц — забеляза Перо. — Някой проклет ден той умори тоя Бък.

— Тоя Бък струва за два дявола — откликна се Франсоа. — Откакто гледам тоя Бък, аз знам. Случай: един прекрасен ден него хванат дяволи и тогава сдъвче целия тоя Шпиц и го изплюе на снега. Положително. Аз знае.

Оттогава между тях започна открита война. Шпиц, като водач и признат господар на впряга, чувствуваше, че владичеството му е застрашено от това странно южно куче. А Бък му се виждаше странен,

защото от многото южни кучета, които бе познавал, нито едно не беше се оказало на достатъчна висота нито в станове, нито на път. Те бяха всички твърде неиздръжливи и умираха от тежкия труд, студовете и глада. Бък правеше изключение. Единствен той устояваше на всичко, преуспяваше и не отстъпваше на полярните кучета по сила, свирепост и хитрина. Освен това Бък беше куче, което се стреми да наложи волята си, и бе особено опасен поради това, че тоягата на човека с червената фланела беше лишила стремежа му към надмощие от всякаква безразсъдна смелост и припряност. Той бе забележително хитър и умееше да изчаква с търпение, присъщо само на първобитните твари.

Неизбежно бе да стигнат до двубой за първенство. Бък го желаше. Желаше го, защото това беше в неговата природа, защото бе всецяло завладян от онази безименна, непонятна гордост, пораждана от пъртината и хамутите — тази гордост, която кара кучетата да се напрягат до последно издихание, която ги подтиква с радост да умират, запрегнати в шейната, и разбива тяхното сърце, когато ги махат от впряга. Това беше гордостта на Дейв като теглач, на Солекс, когато се напъваше с всички сили; гордостта, която ги обхващаше при вдигане на стана и от свадливи и мрачни зверове ги превръщаше в работливи, старателни и честолюбиви създания; гордостта, която им даваше сили през целия ден и ги напускаше вечер, когато спираха за нощувка, като ги оставяше отново във властта на мрачното безпокойство и недоволство. Това беше гордостта, която крепеше Шпиц и го караше да се нахвърля върху ония кучета, които бъркаха и клинчеха в работата или се криеха, когато ги впрягаха сутрин. И тази същата гордост го караше да се бои от Бък като вероятен водач. А това беше и гордостта на Бък.

Бък открито заплашваше първенството на Шпиц. Той се изпречваше между него и ленивците, които Шпиц трябваше да накаже. И го правеше умишлено. Една нощ наваля много сняг и сутринта Пайк, хитрецът, не се появи. Беше се спотаил на сигурно място в гнездото си под дебелия сняг. Франсоа напразно го викаше и търсеше. Шпиц побесня от яд. Той вилнееше из целия стан, душеше и ровеше на всяко съмнително място и ръмжеше тъй свиреп, че Пайк, като го чу, се разтрепера в скривалището си.

Ала когато най-после го измъкнаха и Шпиц се нахвърли върху му да го накаже, Бък се втурна също така яростно помежду им. Това стана толкова неочаквано и бе направено толкова ловко, че Шпиц отхвъркна назад и не можа да се задържи на крака. Пайк, който досега подло трепереше, доби смелост от този явен бунт и скочи върху поваления си водач. Бък, за който честните отношения представляваха забравен закон, също скочи върху Шпиц. Но Франсоа, макар и развеселен от случилото се, остана непреклонен в спазването на справедливостта и с всички сили стовари бича си върху Бък. Това не можа да го откъсне от прострения съперник и тогава заигра дръжката на бича. Полузашеметен от удара, Бък се преметна назад, бичът изсвистяваше над него пак и пак, а в това време Шпиц хубавичко наказва вечния грешник Пайк.

В последните дни, докато идваха все по-близо и по-близо до Доусън, Бък все още продължаваше да се изпречва между Шпиц и провинилите се, но го правеше хитро, когато Франсоа не беше наблизко. Прикритият бунт на Бък породил и раздуха общо неподчинение. Дейв и Солекс не се промениха, но останалите кучета ставаха все по-лоши и по-лоши. Нищо вече не вървеше както трябва. Свадите и врявата нямаха край. Винаги имаше нещо не наред и причина за всичко това беше Бък. Той не даваше нито минутка спокойствие на Франсоа, понеже мулатът живееше във вечен страх от борбата на живот или смърт между двамата, която според него рано или късно трябваше да стане, и много пъти нощем шумът на раздорите и спрекванията между другите кучета го караше да се измъква от спалния си чувал, уплашен, че са се спречкали Бък и Шпиц.

Но случай за това не се представяше и когато един мрачен следобед те пристигнаха в Доусън, великото сражение бе все още предстоящо. Тук имаше много хора и безброй кучета и Бък видя, че те всички работят. Изглежда, такова е било предопределението на съдбата — кучетата да работят. Цял ден дълги впрягове се точеха нагоре и надолу по главната улица, а нощем продължаваше да се чува звънтенето на техните звънчета. Те докарваха трупи за строеж на хижи и дърва за горене, превозваха разни неща до мините и вършеха всевъзможна работа, каквато в долината Санта Клара извършваха коне. Тук и там Бък срещаше южни кучета, но повечето бяха от дивата полярна вълча порода. Всяка нощ, редовно, в девет, дванадесет и в три

часа те подемаха нощната си песен, тайнствено и зловещо стенание, към което Бък с наслада се присъединяваше.

Когато Северното Сияние пламтеше с мразовития си блясък над главата или звездите танцуваха в небето от студ, а земята лежеше вкочанена и замръзнала под снежния си саван, човек би могъл да вземе тази песен на кучетата за предизвикателство, отправено към живота, само че тя звучеше миньорно, с проточени вопли и полуридания и беше по-скоро молба към живота, гласен израз на мъката на битието. Това бе стара песен, стара като целия им род — една от първите песни на младия свят в онези времена, когато песните са били скръбни. Тя бе пропита от горестта на неизброими поколения, тази жалба, която тъй странно вълнуваше Бък. Когато стенеше и ридаеше, той изливаше същата болка на живота, която в далечното минало е била болка на неговите прадеди, и необяснимия страх от студа и мрака, който и за тях е бил необясним страх. А това, че тя го вълнуваше, показваше пълнотата, с която се връщаше през вековете, прекарани край огън и под покрив, към суровите наченки на живота във вековете, породили този вой.

Седем дена след пристигането си в Доусън те се спуснаха по стръмния бряг край Казармата на Юконската пъртина и потеглиха към Дая и Солената вода. Перо носеше поща, още по-важна от онази, която беше докарал; освен това беше го обхванало желание да покаже какво се казва бързо пътуване и възнамеряваше да постави рекорд за тази година. Няколко неща му благоприятствуваха за това. През едноседмичната почивка кучетата бяха възстановили силите си и бяха в отлично състояние. Пъртината, която бяха направили на идване, беше утъпкана добре от други пътници, минали след тях. И нещо повече: полицията беше оставила на две-три места запаси от храна за кучетата и хора и той пътуваше без излишен товар.

На първия ден те стигнаха до Шестдесетте мили, което представляваше преход от петдесет мили; а зората на втория ден ги завари да се носят нагоре по Юкон, изминали голяма част от пътя до Пели. Но тази главоломна бързина струваше много грижи и ядове на Франсоа. Вдигнатият от Бък коварен бунт беше унищожил единството на впряга. Той вече не теглеше задружно, като едно куче. Поощрението, което получаваха от Бък, насърчаваше размирниците да вършат какви ли не дребни провинения. Шпиц вече не беше водач, от

когото трябва много да се боят. Старото страхопочитание се изпари и те започнаха да си позволяват дори да оспорват неговата власт. Една вечер Пайк му открадна половин риба и я излапа под закрилата на Бък. Друга вечер Дъб и Джо се сбиха с Шпиц и се отърваха от заслуженото наказание. Дори и добродушният Били не беше вече толкова добродушен и не квичеше и наполовина толкова подкупващо, както в предишните дни. Бък никога не се приближаваше до Шпиц, без да изръмжи и заплашително да се наежи. Всъщност той се държеше, кажи-речи, като побойник и обичаше да се перчи под самия му нос.

Този упадък в дисциплината се отрази и върху отношенията на кучетата помежду им. Те се караха и спречкваха много по-често, отколкото в миналото, така че понякога станът се превръщаше в истинска лудница. Само Дейв и Солекс не бяха се променили, макар че бяха станали раздразнителни от безкрайните разпавии. Франсоа изригваше чудновати непонятни ругатни, тупаше с крака в снега от безсилен гняв и си скубеше косите. Бичът му непрестанно свистеше над кучетата, но от това нямаше никаква полза. Щом се обърнеше гърбом, те започваха наново. Той подкрепваше Шпиц с бича си, а Бък подкрепваше останалите кучета. Франсоа знаеше, че зад всичките неприятности се крие Бък, а Бък разбираше, че той го знае, но беше твърде хитър, за да се остави още веднъж да го хванат на местопрестъплението. Той работеше добросъвестно във впряга, понеже трудът беше започнал да му доставя удоволствие, обаче още по-голямо удоволствие му доставяше да предизвика тихомълком спречкване между другарите си и да обърка хамутите.

Една вечер край устието на Такина, след вечеря, Дъб вдигна полярен заек, хвърли се отгоре му, но не можа да го хване. В следващата секунда целият впряг бясно го подгони. На стотина крачки от тях имаше стан на северозападната полиция с петдесет кучета, всичките от полярната порода, и те се присъединиха към преследването. Заекът хукна надолу по реката, сви по едно малко поточе и продължи Право нагоре по замръзналото му корито. Той тичаше леко по повърхността на снега, докато кучетата, всички до едно, пропадаха. Бък тичаше пред цялата глутница от шестдесет кучета, но не можеше да го настигне. Беше се изпънал при бягането и скимтеше от възбуда; великолепното му тяло скок след скок стремително се мятеше напред в белезникавата светлина на луната. И

скок след скок, като някакво бледо мразовито видение, белият заек стремително се носеше пред нея.

Пробуждането на древните нагони, което в определени периоди прогонва хората от шумните градове в горите и полята, за да убиват живи същества с тласкани от химикали оловни топчета, жаждата за кръв, наладата да умъртвяват — всичко това бе завладяло Бък, само че беше безкрайно по-близо до неговата природа. Той летеше начело на глутницата, за да застигне дивото зверче, това живо месо, да го убие със собствените си зъби и да окъпе муцуната си чак до очите в топлата кръв.

Среща се такова увлечение, което представлява връхната точка на живота, над която животът не може повече да се издигне. Но парадоксът на битието е такъв, че това увлечение те обхваща, когато кипиш от живот, а то те кара съвсем да забравиш, че си жив. Това увлечение, тази забрава за съществуването, завладява човека на изкуството, когато изгаря в пламъците на вдъхновението; то обхваща войника, загубил сражението, но отказващ се от пощада в опиянението на боя; и то обхваща Бък, когато поведе глутницата, надал древния вълчи вой, подгонил тази жива храна, която бързо се носеше пред него в лунната светлина. Той беше се отдал на най-дълбоките пориви на своята природа, на пориви, надминаващи дълбините на тази природа, които го връщаха назад, в самите недра на времето. Той бе завладян от бликащия в него живот, от понеслата го вълна на битието, от неизмеримата радост, изпитвана с всеки отделен мускул, става и сухожилие, които твърдяха, че са твърде далеч от смъртта, че горят от стихийен устрем, преливащ в движение, понесло го възторжено напред под звездите по лицето на мъртвата неподвижна материя.

Но Шпиц, хладнокръвен и пресметлив дори в мигове на крайна възбуда, се отдели от глутницата и мина напреко през тясна ивица земя, около която поточето правеше дълъг завой. Бък не знаеше за това и когато обиколи извивката подир все още носещото се пред него бяло видение на заека, видя друг, по-голям бял призрак да скача от надвисналия бряг точно пред зверчето. Това беше Шпиц. Заекът не можа да извие настрана и когато белите зъби го хванаха във въздуха и му пречупиха гръбнака, той изписка високо, както би изпискал ранен човек. При този звук, викът на живото същество, сринало се от върха

на живота в лапите на смъртта, цялата глутница зад Бък нададе див възторжен вой.

Бък не се обади. Той не се спря, а се изравни рамо до рамо с Шпиц и връхлетя отгоре му с такава сила, че дори не успя да го хване за гърлото. Те се претърколиха в рохавия сняг. Шпиц скочи на крака толкова бързо, сякаш не беше падал, разкъса рамото на Бък и отскочи назад. Когато отстъпваше, за да намери по-здрава опора, зъбите му се заключиха на два пъти и изчаткаха като зъбците на стоманен капан, той притвори сгърчените си тънки устни и заръмжа.

В същия миг Бък разбра. Часът беше ударил. Борбата щеше да е до смърт. Докато се обикаляха един друг, ръмжеха с присвити уши и дебнеха удобния момент, Бък изпита чувството, че тази гледка му е позната. Той като че ли си спомняше всичко това — побелялата гора и земя, лунната светлина и опиянението на боя. Над белотата и безмълвието тежеше призрачно спокойствие. Не се усещаше ни най-лек полъх — нищо не се помръдваше, нито един лист не потрепваше и бялата пара от дъха на кучетата се вдигаше, бавно и мудно в мразовития въздух. Те бяха бързо видели сметката на заека, тези кучета, които бяха по-скоро зле опитомени вълци, и сега ги бяха заобиколили в очакване. Те също мълчаха, само очите им бляскаха и парата от дъха им бавно се издигаше нагоре. За Бък нямаше нищо ново или странно в тази гледка от древните времена. Сякаш винаги е било така, сякаш това бе в реда на нещата.

Шпиц беше опитен боец. От Шпицберген през Арктика по цяла Канада и Безплодната земя беше устоявал срещу какви ли не кучета и сполучвал да ги подчини на волята си. Яростта го ожесточаваше, но никога не го заслепяваше. Обладан от страстта да къса и унищожава, той никога не забравяше, че противникът му е обладан от същата страст да къса и унищожава. Той никога не връхлиташе, преди да се приготи да посрещне връхлетяване; никога не нападаше, преди да осигури успеха на нападението си.

Напразно се мъчеше Бък да забие зъби във врата на голямото бяло куче. Всеки път, когато посягаше да го захване на по-меко място, пред него се изпречваше зиналата уста на Шпиц. Зъби се удряха в зъби, устните им бяха разкъсани и кървяха и Бък все не сполучваше да сломи съпротивата на врага. Тогава той се разгорещи и зашемети Шпиц с вихър от светкавични нападения. Пак и пак се устремяваше

той към снежнобялото гърло, където животът туптеше близо до повърхността, и всеки път Шпиц го захапваше и отскачаше. Тогава Бък започна да се хвърля уж към гърлото, но изведнъж дръпваше глава, извиваше настрана и като стенобитна машина забиваше рамото си в рамото на Шпиц, за да го събори. Но вместо това всеки път Шпиц впиваше зъби в рамото на Бък и леко отскачаше назад.

Шпиц беше непокътнат, докато Бък се обливаше с кръв и не можеше да поеме дъх. Двубоят започваше да става безпощаден. А през цялото това време смълчаният вълчи кръг чакаше, за да довърши победеното куче. Когато Бък се запъхтя. Шпиц започна да се нахвърля така, че той едва можеше да се задържи на крака. Веднъж Бък залитна и целият кръг от шестдесет кучета се надигна, но той се изправи, кажи-речи, още във въздуха и кръгът отново клекна и зачака.

Обаче Бък притежаваше едно качество, което води към величие — въображение. Той се биеше по повелята на нагона, но можеше да се бие и с разума си. Той се спусна така, като че ли за да приложи същия удар с рамото, ала в сетния миг се сниши до снега и посегна напред. Зъбите му се впиха в левия преден крак на Шпиц. Чу се хрущане на счупена кост и бялото куче се изправи насреща му на три крака. Три пъти се опита Бък да го събори, после повтори хватката и счупи десния преден крак. Въпреки болката и безпомощността си. Шпиц бясно се мъчеше да се задържи на крака. Той виждаше безмълвния кръг от пламтящи очи, оплезени езици и вдигаща се нагоре сребриста пара от дъха, да се стеснява около него, както беше виждал подобни кръгове да се стесняват около победени противници в миналото. Само че този път победеният беше той.

Положението му беше безнадеждно. Бък беше неумолим. Милостта е нещо, което подхожда за по-мек климат. Той се готвеше за последния удар. Кръгът се беше стеснил така, че той усещаше дъха на полудивите кучета на хълбоците си. Той ги виждаше оттатък Шпиц и от двете си страни, приклекли, готови за скок, впили очи в него. Като че ли настъпи пауза. Всички кучета бяха-неподвижни, сякаш вкаменени. Само Шпиц трепереше, целият настръхнал, налиташе насам и натам и ръмжеше със страховтна закана, като че ли искаше да уплаши приближаващата смърт. Тогава Бък се хвърли напред и се дръпна назад; но при този скок най-после рамото му се удари в рамото на Шпиц. Тъмният кръг се превърна в точка върху озарения от луната

сняг и Шпиц изчезна от погледа. Бък стоеше и гледаше — той бе надделелият победител, възтържествувалият първобитен звяр, който беше убил и изпитал сладостта на убиването.

[1] Температурата е дадена навсякъде по Целзий Б. пр. ↑

IV

КОЙ СПЕЧЕЛИ ПЪРВЕНСТВОТО

— Е? Какво ти казал? Не бил ли прав, когато аз казал, че в тоя Бък се крият два дявола!

Това бяха думите на Франсоа на другата сутрин, когато откри, че Шпиц е изчезнал, а Бък е покрит с рани. Той го доведе при огъня и на тази светлина показа раните.

— Той Шпиц се било като сатана — каза Перо, след като разгледа раздраните и разкъсани места.

— А тоя Бък се било зарад двама сатани — отговори Франсоа. — Но сега пътуваме бързо. Няма Шпиц, няма разправии, положително.

Докато Перо вдигаше стана и товареше шейната, Франсоа се залови да впряга кучетата. Бък побърза да застане на мястото, което се падаше на Шпиц като водач; обаче Франсоа не го забеляза и сложи на заветното място Солекс. По негово мнение Солекс щеше да води впряга най-добре. Вбесен, Бък се нахвърли върху Солекс, прогони го и застана на неговото място.

— Е, е? — възкликна Франсоа и развеселено се плесна по бедрата. — Виж го ти тоя Бък! Той убило тоя Шпиц и сега мисли, ще вземе длъжността му.

— Махай се, марш! — извика той, но Бък не се помръдна.

Той хвана Бък за врата, макар че кучето заканително заръмжа, замъкна го настрана и пак сложи отпред Солекс. Това не се хареса на стария пес и той недвусмислено показа, че го е страх от Бък. Франсоа държеше на своето, но щом се обърна гърбом, Бък отново избута Солекс, който съвсем не прояви нежелание да се дръпне.

Франсоа се ядоса.

— Ей сега тебе науча, да те вземат мътните! — извика той и след малко дойде с тежка тояга в ръка.

Бък си спомни за човека с червената фланела, бавно отстъпи и не се опита да се нахвърли, когато Солекс бе пак впрегнат отпред, но обикаляше извън обсега на тоягата и ръмжеше от обида и гняв; през

цялото това време той не сваляше очи от тоягата, за да може да отбегне удара, ако Франсоа го замери с нея, защото знаеше вече какво се прави с тояга.

Франсоа си гледаше работата и повика Бък, когато беше готов да го запретне на старото му място пред Дейв. Бък се дръпна две-три крачки назад. Франсоа пристъпи към него, но той пак отстъпи. След като това се повтори няколко пъти, Франсоа хвърли настрана тоягата, понеже реши, че Бък се страхува да не яде бой. Обаче Бък открито се бунтуваше. Той искаше не да се спаси от бой, а да получи мястото на водача. То му принадлежеше по право. Беше го извоювал и нямаше да се задоволи с по-малко.

Перо се притече на помощ. Двамата с Франсоа го гониха, кажи-речи, цял час. Замерваха го с тояги. Бък се изплъзваше. Псуваха и него, и всичките му прародители, и семето му до най-далечни бъдни поколения и всеки косъм от тялото му, всяка капка кръв в жилите му, а Бък отговаряше на псувните с ръмжене и се пазеше да не им падне в ръцете. Не се опитваше да избяга, а обикаляше стана отдалече и недвусмислено показваше, че щом желанието му бъде изпълнено, ще дойде и ще бъде послушен.

Франсоа седна и се почеса по главата. Перо погледна часовника си и изруга. Времето летеше, трябваше да бъдат на път от преди един час. Франсоа пак се почеса по темето. Той поклати глава и глупаво се ухили на куриера, който сви рамене в знак на това, че са претърпели поражение. Тогава Франсоа отиде при Солекс и повика Бък. Бък се засмя, както се смеят кучетата, но не се приближи. Франсоа разпрегна Солекс и го сложи на старото му място. Кучетата стояха впрегнати в шейната в дълга редица, готови за път. За Бък нямаше друго място освен отпред. Франсоа го повика отново и Бък пак се засмя, но не дойде при него.

— Хвърли тоягата — заповяда Перо.

Франсоа се подчини и тогава Бък дотича, тържествуващо засмян, и застана на свободното място начело на впряга. Сложиха му хамутите, откъртиха замръзналата шейна, двамата мъже се спуснаха тичешком напред и те излязоха на пътината по реката.

Колкото и висока оценка да беше дал на Бък по-рано с неговите два дявола, в самото начало на деня Франсоа разбра, че беше го подценил. Още от първия миг Бък пое задълженията на водача и там,

където се искаше съобразителност, където трябваше бързо да се мисли и бързо да се действа, доказа, че превъзхожда дори и Шпиц, равен на когото Франсоа никога не беше виждал.

Обаче най-много се отличаваха Бък с уменията да налага своята воля и да кара другарите си да я изпълняват. Дейв и Солекс нямаха нищо против новия водач. Това не им влизаше в работата. Тяхната работа беше да се трудят, да теглят с всички сили шейната. Щом никой не им се бъркаше, нищо друго не ги интересуваше. Те бяха съгласни да ги води дори и добродушният Били, стига да поддържа реда. Обаче другите кучета от впряга бяха се разпуснали през последните дни от живота на Шпиц и много се изненадаха сега, когато Бък се залови здравата да ги вкара в пътя.

Пайк, който беше впрегнат зад Бък и никога не опъваше каиша повече, отколкото бе абсолютно необходимо, на бърза ръка си изпати няколко пъти зарад мързела си и преди да изтече първият ден, започна да тегли, както не беше теглил никога през целия си живот. Още първата вечер навъсеният Джо бе хубавичко наказан — нещо, което Шпиц никога не беше успял да направи. Бък просто го смачка с тежестта на тялото си и го хапа, докато той не спря да се зъби и заквича за милост.

Общият дух на впряга незабавно се подобри. Те заработиха заедно, както едно време, и препускаха като едно куче. На праговете Ринк Рапидс бяха добавени още две местни полярни кучета, Тик и Куна, и Франсоа така се учуди от бързината, с която Бък ги накара да го слушат, че не можеше да си поеме дъх.

— Никога не е било куче като тоя Бък! — възкликна той. — Не, никога! Дяволите да ме вземат, ако не струва хиляда долара! А? Какво ще каже ти, Перо?

И Перо кимна с глава. Той вече бе надминал рекордната бързина и печелеше все повече време от ден на ден. Пъртината беше в прекрасно състояние, добре утъпкана и твърда, не беше валяло и нямаше нужда да се бори с пресен сняг. Не беше и прекалено студено. Температурата бе спаднала на четиридесет и пет градуса под нулата и не се промени през цялото пътуване. Двамата мъже един по един ту се возеха, ту тичаха, а кучетата непрекъснато препускаха напред и спираха за почивка много нарядко.

Тридесетмилевата река беше покрита с доста як лед и на връщане изминаха за един ден толкова, колкото бяха изминали за десет на идване. В един преход те пробягаха шестдесет мили от края на езерото Льо Барж до праговете на Белия кон. По Марш, Тагиш и Бенет (седемдесет мили път по езера) те летяха с такава скорост, че този, чийто ред беше да тича, трябваше да се оставя да го влачат на въже зад шейната. А на последната вечер от втората седмица превалиха Белия проход и заслизаха към морския бряг и светлините на Скагуей и на корабите замъждукаха в краката им.

Това бе рекордно пътуване. В течение на четиринадесет дни бяха изминали средно по четиридесет мили дневно. Три дена наред Перо и Франсоа се пъчеха нагоре-надолу по главната улица на Скагуей, всички ги отрупваха с покани да ги почерпят по чашка, а впрягът бе непрекъснато заобиколен от възторжена тълпа любители и познавачи на кучета. След това трима-четирима злосторници от Запад се опитаха да оберат града, бяха надупчени на решето с куршуми зарад геройствата си и интересът на обществото се насочи към новите кумири. После пристигнаха правителствени нареждания. Франсоа повика Бък, стисна го в прегръдките си, заплака над него. А след това той вече не видя Франсоа и Перо. Както и други хора, те изчезнаха завинаги от живота на Бък.

Бък и другарите му минаха в ръцете на един шотландски мулат и заедно с десетина други впряга потегли обратно по уморителния път към Доусън. Сега те не препускаха леко, нито с рекордна бързина, а се напъваха с всички сили, всеки ден с тежък товар на гърба си, защото това бе пощенски керван — те носеха вести от света на хората, които търсеха злато в сянката на Северния полюс.

Това не беше по вкуса на Бък, но той вършеше работата си добре, гордееше се с нея, както Дейв и Солекс, и следеше другарите си, независимо от това, дали се гордееха с нея, или не, да я вършат добросъвестно. Това бе еднообразен живот, който протичаше с точността на някаква машина. Всеки ден по нищо не се отличаваше от другите. Готвачите ставаха в определено време всяка сутрин, палеха се огньовете, всички закусваха. После, докато едни вдигаха стана, други впрягаха кучетата и те потегляха горе-долу един час преди здрача, предвестника на зората. Вечерта спираха за нощувка. Едни опъваха палатките, други сечеха дърва за огъня и борови клони за леглата, а

трети носеха вода или лед за готвачите. После хранеха кучетата. За тях това бе единственото важно събитие през деня, макар че беше хубаво, след като си изядеш рибата, да поскиташ някой и друг час с другите кучета, които бяха повече от стотина. Между тях имаше свирепи побойници, но след три сбивания с най-свирепите Бък се наложи дотолкова, че стигаше да настръхне и да се озъби, за да се махнат от пътя му.

Може би най-много Бък обичаше да лежи край огъня, подвил задните си крака, изтегнал предните и вдигнал глава, замечтано да примига срещу пламъците. Понякога си мислеше за голямата къща на съдията Милър в огряната от слънце долина Санта Клара, за циментовия плувен басейн, за Изабел, мексиканското куче без козина, и за Тутс; японския мопс; но по-често си спомняше за Човека с червената фланела, смъртта на Кърли, голямата битка с Шпиц и за хубавите неща, които е ял някога или които би искал да яде. Той не тъгуваше за родното си място. Слънчевата страна бе смътна и далечна и тези спомени не Го вълнуваха. Много по-властно го завладяваха спомените за наследеното минало, които караха никога невидени порано неща да изглеждат познати; нагоните (които не бяха нищо друго освен превърнали се в навици спомени за неговите прадеди), загубили силата си в него в по-късни и още по-късни дни, заговориха и се съживиха отново.

Понякога, като седеше клекнал там и замечтано примигваше срещу пламъците, започваше да му се струва, че това са пламъци на друг огън и че като седи клекнал край този друг огън, вижда пред себе си друг човек, който не прилича на мулата готвач. Този друг човек има по-къси крака и по-дълги ръце, с мишци, които са по-скоро жилести и възлести, отколкото закръглени и издути. Косата на този човек е дълга и сплъстена, а главата, без чело, извива под косата назад още от самите очи. Той издава някакви странни звуци, много се страхува от тъмнината, непрекъснато се взира в нея и в ръката, която виси чак някъде между коляното и петата, стиска тояга с вързан на края ѝ тежък камък. Той е почти гол, само една окъсана и опърлена от огъня кожа закрива част от гърба му, но по тялото му има много косми. На някои места, по гърдите и рамената, по външната страна на ръцете и бедрата, те са се сплъстили, кажи-речи, в гъста козина. Той не стои изправен, снагата му е наведена напред от хълбоците нагоре, а краката —

присвити в колената. Тялото му се отличава с някаква особена гъвкавост, почти котешка пъргавина и напрегната бдителност, като у онези, които живеят във вечен страх от видими и невидими неща.

Друг път този космат човек седеше свит до огъня, стиснал глава между краката, и спеше. В такива случаи лактите му бяха облежани на колената, а рунтавите ръце склучени над главата, сякаш за да го запазят от дъжд. А отвъд този огън, в заобикалящия го мрак, Бък виждаше да блещукат много въгленчета, две по две, винаги две по две, и знаеше, че това са очи на големи хищни зверове. И чуваше прашенето на храстите, когато те си пробиваха път през тях, чуваше ги да се обаждат в нощта. И когато се унасяше там, край брега на Юкон, и мързеливо примигаше срещу огъня, тези звуци и видения от някакъв друг свит караха козината му да се наежва на гърба, да Щръква на раменете и врата, той започваше тихо и потиснато да скимти или глухо да ръмжи и мулатът готвач му подвикваше: „Хей, Бък събуди се!“ Тогава другият свят изчезваше, действителният свят изникваше пред очите му и той се изправяше, прозяваше се и се протягаше, сякаш беше спал.

Пътуването с претоварената с поща шейна беше трудно и тежката работа ги изтощаваше. Те бяха измършавели, състоянието им бе плачевно, когато стигнаха в Доусън, и се налагаше да си починат десетина дни или поне една седмица. Но след два дена те се спуснаха по брега на Юкон край Казармите, натоварени с писма за външния свят. Кучетата бяха уморени, хората роптаеха, а отгоре на това всеки ден валеше сняг; Това значеше мека пъртина, по-голямо триене на плазове и повече напъване за кучетата; въпреки това хората се държаха добре от начало до край и правеха всичко, каквото можеха, за да помогнат на животните.

Всяка вечер първата им грижа бяха кучетата. Преди да се нахранят хората, даваха храна на кучетата и никой не се вмъкваше в спалния си чувал, преди да прегледа краката на своя впряг. И все пак силите им се топяха. От началото на зимата бяха пропътували хиляда и осемстотин мили и по целия този уморителен път бяха, влачили шейни, а хиляда и осемстотин мили могат да съсипят здравето и на най-издръжливото куче. Бък се държеше, караше другарите си добре да си вършат работата и поддържаше дисциплината, макар че и сам той беше много уморен. Били квичеше и скимтеше насън редовно

всяка нощ. Джо беше по-кисел от всякога, а Солекс не оставяше никой да се доближи до него не само откъм сляпото, но и откъм здравото око.

Ала най-много от всички страдаше Дейв. Нещо не беше наред с него. Той стана по-мрачен и раздразнителен: когато керванът спираше за нощувка, веднага си правеше гнездо и трябваше да го хранят там. Щом го разпрегнеше, той лягаше и не се изправяше на крака, докато не станеше време за впрягане сутринта. Понякога на път, когато хамутите го дръпваха внезапно при спиране, той изскимтяваше от болка. Човекът, който караше тяхната шейна, го прегледа, но не можа нищо да открие. Всички се заинтересуваха от неговия случай. Обсъждаха го, когато се хранеха и когато пушеха последната лула, преди да си легнат, а една вечер устроиха консилиум. Дейв бе донесен от гнездото му при огъня и всички го натискаха и мушкаха, докато не започна да квичи. Мъчеше го някаква вътрешна болка, но те не можаха да открият счупени кости, не можаха да установят нищо.

Докато стигнаха до Касиарската плитчина, Дейв толкова отслабна, че непрекъснато падаше във впряга. Шотландският мелез заповяда да спрат, разпрегна го и сложи на мястото му на теглач следващото куче, Солекс. Мисълта му беше да даде почивка на Дейв, като го остави да тича свободно след шейната. Колкото и да беше болен, Дейв не искаше да го махнат, сумтеше и ръмжеше, докато сваляха от него хамутите, и съкрушено заскимтя, когато видя Солекс на мястото, което беше заемал и на което беше работил толкова дълго. Гордостта му на впрегатно куче бе накърнена и макар да бе смъртно болен, не можеше да понесе друго куче да върши неговата работа.

Когато шейната потегли, Дейв с усилие затича по мекия сняг, край утъпканата пъртина; той хапеше Солекс, нахвърляше се и се мъчеше да го изблъска на мекия сняг от другата страна, стремеше се да скочи в хамутите между него и шейната и през цялото време скимтеше и джафкаше, и квичеше от яд и болка. Шотландският мелез се опита да го отпъди с бич, но Дейв не обръщаше внимание на жегващите го удари, а мелезът нямаше сърце да удря по-силно. Дейв отказваше да тича спокойно зад шейната, по лекия път, и продължи да пори мекия сняг край пъртината, където бе най-трудно да се тича, докато не се изтощи. Тогава той падна, остана да лежи, където бе паднал, и нададе жаловит вой, когато дългият керван от шейни се изниза край него.

С последните останали му сили той закрета след тях, докато керванът не спря пак; тогава Дейв се дотътра край другите шейни при своята и спря до Солекс. Водачът на шейната се върна малко назад, за да си запали лулата от съседа. После подкара отново кучетата. Те се втурнаха по пъртината необикновено леко, без всякакво усилие; смутено обърнаха глава и изненадано стряха. Водачът също се изненада: шейната не се беше помръднала. Той повика другарите си да видят какво се беше случило: Дейв бе прегризал двата теглича на Солекс и застанал точно пред шейната, на старото си място.

Той умоляваше с очите си да го оставят там. Водачът на шейната се озадачи. Другарите му заговориха за това, как едно куче може да умре от мъка, когато не му дават да върши работата, която го убива, и взеха да си припомнят за известни на тях случаи, в които кучета, твърде стари за влачене на шейна или болни, умирали, когато ги махали от впряга. Според тях, понеже Дейв щял, все едно, да умре, би било проява на милосърдие да го оставят да умре впрегнат в шейната, доволен и с леко сърце. Затова пак го запретнаха и той гордо пое напред, както го бе правил досега, макар че неведнъж неволно изскимтяваше от пристъпа на вътрешната си болка. На няколко пъти той падаше и кучетата го влачеха в хамутите, а веднъж шейната мина през него така, че окуця с единия си заден крак.

Но той издържа, докато керванът спря на стан и водачът го настани до огъня. Сутринта Дейв бе толкова слаб, че не можеше да пътува нататък. Когато започнаха да впрягат, помъчи се да се примъкне до своя водач. С невероятно усилие той се изправи, залитна и падна. Тогава бавно запълзя по корем напред към мястото, където слагаха хамутите на другарите му. Той протягаше предните си крака и с придръпване придвижваше напред тялото си, пак протягаше предните крака и пак се придръпваше мъничко напред. Силите му го напускаха и другарите му го видяха за последен път, прострян на снега, да се задъхва и да се мъчи да тръгне подир тях. Но печалният му вой продължаваше да долита до тях, докато не се скриха от погледа зад крайбрежната гора.

Там керванът спря. Шотландският мелез бавно се върна по стъпките си в напуснатия от тях стан. Хората се смълчаха. Екна револверен изстрел. Мелезът припряно се върна. Заплющяха бичовете, весело задрънкаха звънчетата, шейните се понесоха по пъртината, но

Бък разбра, Пък и всички кучета разбраха какво се беше разиграло зад крайбрежната ивица дървета.

V

ТЕГЛАТА НА ХАМУТИТЕ И ПЪРТИНАТА

Тридесет дена след като напусна Доусън керванът с пощата за Солената вода начело с Бък и неговите другари пристигна в Скагуей. Те бяха в окаяно състояние, измъчени и изтощени. От сто и четиридесетте паунда, които бе тежал Бък, бяха останали само сто и петнадесет. В сравнение с него другарите му, макар и по-леки по начало, бяха отслабнали още повече. Симулантът Пайк, който през изпълнения си с измами живот бе често сполучливо заблуждавал, че го боли крак, сега куцаше без преструвка. Солекс беше също окуцал, а Дъб се измъчваше от болки в навехнатото си рамо.

Краката на всички бяха ужасно набити. Бяха загубили цялата си гъвкавост и пъргавина. Лапите стъпваха така тежко на пъртината, че телата им се раздрусваха и умората от изминатия през деня път се удвояваше. Нямаше им нищо друго освен това, че бяха смъртно уморени. Това не беше смъртната умора, настъпила след краткотрайно пресилване, от която можеш да се съвземеш за няколко часа; това беше смъртната умора, която идва с бавното и продължително стопяване на жизнената енергия през дълги месеци тежък труд. Те вече не бяха в състояние да се възстановят, нямаха никакъв запас от сили, на който да разчитат. Те бяха изразходвани докрай, до сетна капка. Всеки мускул, всяко влакънце, всяка клетка бе уморена, смъртно уморена. И имаше защо. За по-малко от пет месеца бяха пропътували две хиляди и петстотин мили, а при изминаването на последните хиляда и осемстотин бяха почивали само пет дена. Когато пристигнаха в Скагуей, явно едва се държеха на краката си. Те, кажи-речи, не можеха да опънат тегличите, а по надолницата с мъка успяваха да се запазят от летящата подир тях шейна.

— Хайде, мъш, нещастни куци гадинки! — подканваше ги водачът, когато се затътраха по главната улица на Скагуей. — Това е краят. Сега получим дълга почивка? А? Непременно. Дълга-дълга почивка.

Хората с увереност се надяваха на продължителен престой. Самите те бяха минали хиляда и двеста мили с два дена почивка и здравият разум и човешката справедливост подсказваха, че са заслужили малко и да помързелуват. Оаче мъжете, втурнали се към Клондайк, бяха толкова много и толкова много бяха любимите, жените и роднините, които не бяха ги последвали, че купищата писма започнаха да заприличват на алпийски върхове; освен това имаше и нареждания от началството. Негодните за път кучета трябваше да се заменят с нови впрягове от компанията „Хъдзънов залив“. От негодните трябваше да се отърват, а понеже доларите са много по-ценни от кучета, трябваше да ги продадат.

Минаха три дена и за това време Бък и другарите му разбраха колко много са уморени и изтощени. После, сутринта на четвъртия ден, двама мъже от Щатите дойдоха и ги купиха на безценица заедно с хамутите. Мъжете се наричаха един другото Хал и Чарлз. Чарлз беше човек на средна възраст, със светла кожа, слаби сълзящи очи и войнствено засукани щръкнали мустаци, които прикриваха безволево отпуснати устни. Хал бе младеж на деветнадесет или двадесет години, с голям револвер „Колт“ и ловджийски нож, втъкнати в патронташ, натъпкан с патрони. Този патронташ беше най-забележителното нещо у него. Той говореше за неговата неопитност — крещяща, неопикуема неопитност. И двамата мъже явно не подхождаха за това място, а защо такива като тях дръзват да търсят приключения на Север, е една от онези загадки в живота, които не се поддават на обяснение.

Бък чу пазарлъците, видя пари да минават от ръка в ръка между единия мъж и правителствения агент и разбра, че шотландският мелез и хората от пощенския керван ще изчезнат от живота му по стъпките на Перо и Франсоа и на всички други, изчезнали преди тях. Когато закараха Бък и другарите му при новите собственици, Бък видя разтурен и занемарен стан, наполовина опъната палатка, немити чинии, пълно безредие; видя и една жена. Мъжете я наричаха Мерцедес. Тя беше съпруга на Чарлз и сестра на Хал — чудесен семеен кръг.

Обладан от лоши предчувствия, Бък ги наблюдаваше как свалят палатката и товарят шейната. Те вършеха всичко с големи усилия, но без всякакъв похват. Палатката свиха в неугледен вързоп, три пъти по-голям, отколкото би трябвало да бъде. Тенекиените чинии прибраха

неумити. Мерцедес непрекъснато се въртеше, пречеше на мъжете и без да млъкне, правеше бележки и даваше съвети. Когато те сложиха чувала с дрехите на предния край на шейната, тя изрази мнението, че трябва да го сложат отзад, а когато го сложиха отзад и затрупаха с един-два други вързопа, откри забравени вещи, които не могло да се приберат никъде другаде освен в същия този чувал, и те го разтовариха пак.

Трима мъже, излезли от съседна палатка, ги наблюдаваха, подсмиваха се и си намигаха един на друг.

— Товарът ви е, здраве му кажи — обади се единият; — не съм аз този, който би трябвало да ви учи какво да правите, но на ваше място не бих помъкнал тази палатка.

— Нечувано! — възкликна Мерцедес и плесна ръце с предвзет ужас — Че как, за бога, бих могла да мина без палатка?

— Сега е пролет и няма да има вече студове — отговори мъжът.

Тя решително поклати глава и Чарлз и Хал струпаха всичко, което оставаше, върху заприличалия на планина товар.

— И вие мислите, че ще тръгне? — попита един от мъжете.

— Защо пък да не тръгне? — възрази доста рязко Чарлз.

— О, няма значение, няма значение — побърза кротко да каже попиталият. — Само се чудех, нищо друго. Изглежда ми малко нещо претоварена.

Чарлз се обърна гърбом и колкото можа, стегна ремъците, но това беше съвсем недостатъчно.

— Е, разбира се, за кучетата ще бъде разходка да припкат цял ден с тази грамада зад тях — присъедини се друг от мъжете.

— Естествено — каза със смразяваща учтивост Хал, хвана управляващия прът с едната си ръка и размахна бича с другата. — Мъш! — извика той. — Хайде, мъш!

Кучетата опънаха тегличите, напрегнаха се за няколко мига и се отпуснаха. Те не бяха в състояние да помръднат шейната.

— Мързеливи гадини, ще им дам да разберат — закрещя Хал и замахна да ги удари с бича.

— О, Хал, недей! — с вик се намеси Мерцедес, сграбчи бича и го изтръгна от ръката му. — Бедничките ми! Сега трябва да ми обещаеш, че няма да бъдеш груб с тях през цялото пътуване, иначе няма да мръдна нито крачка напред.

— Много разбираш ти от кучета! — хапливо отвърна брат й. — Няма защо да ми се бъркаш. Казвам ти, че са мързеливи и ако не ги биеш, не можеш ги накара на работа. Такива са си. Питай, когото искаш. Питай един от тези хора.

Мерцедес ги изглежда умолително и на красивото й лице се изписа безкрайно отвращение, породено от гледката на страданието.

— Ако искате да знаете, те едва се държат на крака — отговори един от мъжете. — На тях душа не им е останала, ето какво им има. Те имат нужда от почивка.

— Никаква почивка, тяхната мамица — изпсува голобрадият още Хал и Мерцедес изохка, огорчена и обидена от псувнята.

Но тя държеше на своя род и побърза да защити брат си.

— Не му обръщай внимание на тоя — подчертано му каза тя. — Нали ти караш кучетата, ще правиш с тях, каквото смяташ за най-добре.

Бичът на Хал отново се стовари върху кучетата. Те опънаха тегличите, забиха крака в утъпкания сняг, приведоха се ниско до земята и се напрегнаха с всички сили. Шейната ги задържаеше като котва. След два опита те спряха задъхани. Бичът бясно засвистя и Мерцедес се намеси отново. Със сълзи на очи тя се хвърли на колене пред Бък й ръцете и се обвиха около врата му.

— Бедничките, бедничките ми! — жалостиво изплака тя. — Защо не се понапънете? Тогава няма да ви бият.

Бък не я харесваше, но се чувствуваше твърде нещастен, за да й се противопостави, и прие прегръдката като част от теглата през този нещастен ден.

Един от наблюдаващите мъже, който досега бе стискал зъби, за да не ги наругае, изведнъж заговори:

— Не че ме е грижа какво ще стане с вас, но зарад кучетата искам да ви кажа само едно: можете много да им помогнете, ако откъртите шейната. Плазовете са замръзнали. Наблегнете управляващия прът с цялата си тежест наляво и надясно и я откъртете.

Те се опитаха за трети път, но сега Хал се вслуша в съвета и откърти плазовете, които бяха замръзнали на снега. Претоварената и накамарена шейна бавно запълзя напред; Бък и другарите му отчаяно се напъваха под град от удари. След стотина крачки пътеката правеше завой и стръмно се спускаше към главната улица. Само един опитен

човек би могъл да опази претрупаната шейна от катурване, а Хал не беше такъв. На завоя шейната се преобърна и понеже товарът беше стегнат много хлабаво, половината се разпиля. Кучетата не се и опитаха да спрат. Олекналата шейна подскачаше зад тях, обърната настрана. Те бяха ядосани от лошите обноси и от прекомерния товар. Бък беше вбесен. Той хукна да тича и целият впряг го последва. Хал закрещя: „Хоу! Хоу!“, но те не му обръщаха внимание. Той се спъна и се просна на земята. Преобърнатата шейна мина през него и кучетата се понесоха по улицата и за удоволствието на цял Скагуей продължаваха да разпиляват остатъка от снаряжението по главната му улица.

Благодушни граждани хванаха кучетата и събраха разпиляното имущество. Заловиха се да дават и съвети. Два пъти по-малко товар и два пъти повече кучета, ако искат изобщо да стигнат в Доусън — ето какво им се каза. Хал, сестра му и зет му, щат не щат, изслушаха съветите, опънаха палатката и се заеха да преглеждат снаряжението си. Те струпаха настрана разни консерви, което разсмя хората, защото на Дългата пъртина за консерви може само да се мечтае.

— Одеяла за цял хотел — подхвърли един от мъжете, които се смееха и им помагаша. — Дори и половината са прекалено много; махнете ги. Оставете тая палатка и всичките тия чинии — кой ли пък ще ги мие? Боже господи, да не мислите, че пътувате със спален вагон?

И тъй продължаваше неумолимото отделяне на всичко излишно. Мерцедес се разплака, когато чувалите с дрехите ѝ бяха стоварени на земята и опразнени парче по парче. Тя плачеше изобщо и поотделно за всяка изхвърлена вещ. Сключила ръце около колената си, тя се люшкаше назад-напред, обзета от отчаяние, кълнеше се, че няма да се помръдне дори и зарад десет такива като Чарлз, умоляваше всички и всичко, докато най-последно избърса очи и се залови да изхвърля и такива части от облеклото, без които не би могла да мине. И като се разгорещи, след като свърши със собствените си неща, нахвърли се и върху вещите на своите мъже и ги помете като вихрушка.

Когато това се свърши, снаряжението, макар и намалено наполовина, все още представляваше огромен куп. Вечерта Чарлз и Хал отидоха в града и купиха шест докарани от Юг кучета. Като ги прибавиха към шестте от първоначалния впряг и Тик и Куна, полярните кучета, купени на праговете Ринг Рапидс при рекордното

пътуване, впрягът нарасна на четиринадесет кучета. Обаче докараните от Юг кучета, при все че са били обучавани след пристигането си, не бяха кой знае каква придобивка. Три от тях бяха пойнттери с гладка козина, едно от нюфъндландска порода, а останалите две — някакви неподдаващи се на определение мелези. Те като че ли нищо не знаеха, тези новаци. Бък и другарите му ги гледаха с презрение и при все че Бък много скоро(ги научи да си знаят мястото и какво не бива да правят, не можеше да ги научи какво трябва да правят. Не им се харесаха хамутите и въртината. С изключение на двата мелеза те бяха сацисани и смазани от чуждата им сурова обстановка, в която се бяха намерили, и от жестоките обноски. Двата мелеза бяха останали съвсем без душа; единственото нещо, което можеше да се смаже у тях, бяха кокалите им.

С тези за нищо негодни и окаяни нови кучета и със стария впряг, изтощен от двете хиляди и петстотин мили непрекъснат път, изгледите бяха далече от розови. Двамата мъже обаче бяха много весели. Дори бяха горди. Това се казва широк размах — четиринадесет кучета! Бяха виждали други шейни да потеглят през Прохода към Доусън или да пристигат от Доусън, но не бяха видели шейна с толкова много кучета. В самото естество на пътуването из Арктика се криеше основание, поради което не бива четиринадесет кучета да теглят една шейна, и това основание беше, че една шейна не може да носи храна за четиринадесет кучета. Но Чарлз и Хал не го знаеха. Те бяха пресметнали цялото си пътуване с молив: толкова храна на куче, толкова кучета, толкова дни, ясно и разбрано. Мерцедес надничаше през рамената им и дълбокомислено кимаше — всичко бе толкова просто!

Късно на другата сутрин Бък поведе дългия впряг нагоре по улицата. В целия им вид нямаше следа от бодрост, на Бък и другарите му не бяха останали нито сили, нито желание да теглят шейната. Те тръгнаха смъртно уморени. Четири пъти Бък беше изминал разстоянието между Солената вода и Доусън и съзнанието, че измъчен и капнал, трябва отново да потегли по същия път, го ожесточаваше. Работата не му беше присърце, нито беше присърце на кой да е от другарите му. Докараните от Юг кучета бяха свити и уплашени, а местните нямаха вяра на господарите си.

Бък долавяше смътно, че не може да се осланя на тези двама мъже и жената. Те не умееха да правят нищо, а с течение на дните стана ясно, че не могат и да се научат. Те вършеха всичко през куп за грош, без да спазват ред или дисциплина. Губеха половината вечер, докато опънат някак палатката си, и половината сутрин, докато я приберат и натоварят на шейната пв такъв нескопосан начин, че целия ден след това трябваше да спират и да пререждат товара. Имаше дни, когато не изминаваха и десет мили. — Понякога не успяваха да тръгнат изобщо. И никога не сполучваха да изминат повече от половината разстояние, прието от мъжете за среден преход, когато бяха пресмятали колко храна да вземат за кучетата.

Щяха неизбежно да останат без храна за впряга. Но те сами ускоряваха настъпването на това положение, като ги хранеха прекомерно, и с това приближаваха деня, когато щеше да започне недохранването. Южните кучета, чиито стомаси не бяха научени от постоянното гладуване да извличат всичко от малкото, имаха неутолим апетит. А понеже и капналите полярни кучета теглеха много слабо, Хал реши, че общоприетата дажба е твърде малка. Той я удвои. Отгоре на всичко, когато Мерцедес със сълзи в хубавите си очи и треперещ глас не сполучваше да го предума да даде на кучетата още повече, тя крадеше риба от чувалите и ги хранеше скришом. Обаче това, от което имаха нужда Бък и полярните кучета, не беше храна, а почивка. И при все че пътуваха много бавно, тежкия товар, който влачеха, безмилостно изсмукваше силите им.

Сетне дойде недохранването. Един ден Хал откри, че са похарчили половината от храната за кучетата, а са изминали само четвърт от пътя и освен това, че с друга храна не могат да се сдобият срещу никакви пари Затова той намали дори и общоприетата дажба и се помъчи да увеличи дневния преход. Сестра му и зетят се съгласиха с него, но да изпълнят решението пречеше тежкия товар и собствената им некадърност. Да се дава по-малко храна беше много просто, но да се накара впрягът да тича по-бързо бе невъзможно, а това, че самите те нямат достатъчно воля да тръгват на път по-рано сутрин, не им позволяваше да пътуват по-дълго. Те не само че не умееха да се наложат на животните, но не можеха да се наложат и на самите себе си.

Пръв загина Дъб. Макар и да беше злополучен крадец, когото винаги залавяха и наказваха, той работеше съвестно. Състоянието на изкълченото му рамо, неизлекувано и неотпочинало, се влошаваше все повече и повече, докато най-сетне Хал го застреля с големия си револвер „Колт“. На Север се казва, че докарано отвън куче загива от гладна смърт, ако го сложат на установената дажба, тъй че на шестте южни кучета във впряга на Бък не оставаше нищо друго, освен да умрат, когато тази дажба бе намалена наполовина. Нюфъндландският пес падна пръв, трите пойнтера с гладка козина го-последваха, двата мелеза бяха по-упорити и не искаха да се разделят с живота, но накрая загинаха и те.

По това време тримата пътници бяха загубили цялата любезност и учтивост, присъщи на Юга. Лишено от своя чар и романтика, пътуването из Арктика се превърна за тях в действителност, твърде сурова за издръжливостта на двамата мъже и на жената) Мерцедес вече не окайваше кучетата, понеже бе прекалено много заета да окайва самата себе си и да се кара с мъжа си и брат си. Да се карат бе единственото нещо, което никога не Им омръзваше. Раздразнителността, причинена от техните несгоди, растеше заедно със самите несгоди, удвояваше се, надхвърляше ги. Чудното търпение по пъртината, пораждащо се у хора, които се трудят усърдно и страдат дълбоко, но въпреки това говорят благо и се държат мило, не се Породи у двамата мъже и у жената. У тях нямаше н помен от такова търпение. Бяха се схванали и се измъчваха от болки; боляха ги мишците, боляха ги костите, боляха ги дори и сърцата; поради това те станаха остри в приказките си и грубостите бяха първото, което им идваше на устата сутринта, и последното вечерта.

Чарлз и Хал се счепкваха помежду си, щом ги оставеше на мира Мерцедес. Всеки от тях бе дълбоко убеден, че върши повече от полагащия му се дял работа, и никой от двамата не пропускаше удобен случай да го изтъкне. Понякога Мерцедес вземаше страната на мъжа си, понякога — на брата си. Последицата от всичко това бе една прекрасна и безконечна семейна свада. Започваха например със спор кой да насече малко дърва за огъня (спор, който засягаше само Чарлз и Хал), но те веднага въвличаха в него всичките си други роднини, бащи, майки, чичовци, братовчеди, хора, които се намираха на хиляди мили разстояние, а някои не бяха и живи. Това, че възгледите на Хал върху

изкуството или психологичните пиеси, които пишел вуйчо му, можеха да имат нещо общо с насичането на няколко дървета, не се поддава на разбиране; въпреки това кавгата можеше толкова лесно да се отклони в тази насока, колкото и да засегне политическите убеждения на Чарлз. А това, че дългият език на сестрата на Чарлз може да има нещо общо със запалването на огън на Юкон, беше понятно само за Мерцедес, която се спускаше в многословни излияния на тази тема, като не забравяше и няколко други неприятни черти, присъщи на семейството на мъжа ѝ. Междувременно огънят оставаше незапалин, палатката опъната наполовина, а кучетата ненахранени.

Мерцедес таеше в себе си особена обида — оскърбено женско достойнство. Тя беше хубава и изнежена, през целия живот с нея се бяха държали галантно. Обаче сегашните обноски на нейния мъж и брат бяха всичко друго освен галантни. Тя имаше обичай да се показва безпомощна. Те негодуваха. След такова посегателство върху онова, което смяташе за най-съществени права на своя пол, тя им отравяше живота. Мерцедес вече не мислеше за кучетата и понеже беше обидена и уморена, настояваше да се вози на шейната. Беше хубава и изнежена, но тежеше сто и двадесет паунда — солидничка „последна сламка“, добавена към товара, влачен от изнурените и изгладнели животни. Возеше се по цели дни, докато те падаха в хамутите и шейната се заковаваше на място. Чарлз и Хал я молеха да слезе и да тръгне пеша, убеждаваха я, умоляваха я, а тя в това време плачеше и додяваше на всевишния с описания на тяхната жестокост.

Веднъж те я свалиха от шейната насила. След това никога не го направиха пак. Тя отпусна мускулите на краката си като разглезено дете и седна на пъртината. Мъжете продължиха нататък, но Мерцедес не се помръдна. След като пропътуваха три мили, те разтовариха вещите си, върнаха се при нея и пак насила я сложиха на шейната.

Безпределността на собствената им мъка ги правеше безчувствени към страданията на животните. Хал поддържаше теорията (която прилагаше върху другите), че човек трябва да се калява. Той започна да я проповядва на сестра си и на зетя, претърпяв непопуларност с тях и започна да я набива в главата на кучетата с тояга. При Петте пръста храната на кучетата се свърши и една беззъба стара индианка предложи да им продаде няколко паунда замръзнала конска кожа срещу револвера „Колт“, който правеше компания на големия

ловджийски нож, затъкнат в колана на Хал. Тази кожа е представлявала лош заместител на храна дори и когато е била току-що одрана от умрелите от глад коне на скотовъдците преди шест месеца. Сега, в замръзнало състояние, тя повече приличаше на ивици поцинкована ламарина, а когато някое куче сполучеше да я преглътне, разтапяше се в стомаха на тънки кожени влакна без всякаква хранителна стойност и множество къси косми, дразнещи и несмилаеми.

Изложен на всички тия мъчения, Бък се влачеше начело на впряга като в някакъв кошмар. Той теглеше шейната, когато можеше; когато не можеше да тегли повече, падаше и оставаше да лежи, докато ударите на бича или тоягата не го изправяха пак на крака. Прекрасната му дълга козина беше загубила цялата си лъскавина и не стърчеше. Космите висяха омекнали и изпоцапани или сплътсени от спеклата се по тях кръв, където имаше рани от тоягата на Хал. Мускулите му бяха се стопили и превърнали във възлести влакна, изчезнала беше и неговата загладеност, така че всяко ребро и всяка кост от скелета ясно се очертаваха под увисналата кожа, набръчкала се на празни гънки. Сърцето се късаше от вида му, само сърцето на Бък можеше да устои на всичко. Човекът с червената фланела го беше доказал.

В каквото положение беше Бък, в такова бяха и другарите му. Те бяха живи скелети. Бяха всичко седем заедно с него. Безкрайната им мъка ги беше направила нечувствителни към жегването на бича и бъхтенето на тоягата. Болката от ударите бе нещо смътно и далечно също както всичко, което виждаха с очите си и чуваха с ушите си, им се струваше смътно и далечно. Те не бяха и наполовина живи, не бяха и една четвърт живи. Бяха само седем торби с кокали, в които едва проблясваше искрица живот. При всяко спиране те се поваляха като мъртви, както си бяха запрегнати, и тази искрица мъждееше, избледняваше и като че ли угасваше. А когато тоягата или бичът заиграваха по гърба им, искрицата слабо припламваше, те с мъка се изправяха и кретаха по-нататък.

Настъпи ден, когато добродушният Били падна и не можа да стане. Хал беше продал револвера си за конската кожа, затова взе брадвата и чукна Били по главата, както лежеше сред впряга, след това преряза хамутите и дръпна трупа настрана от пътя. Бък видя всичко, видяха го и другарите му и разбраха, че същата участ скоро очаква и тях. На другия ден свърши Куна и те останаха само пет: Джо, твърде

слаб, за да проявява злобата си; Пайк, осакатял и куц, в състояние на полунесвяст, дотолкова загубил съзнание, че не можеше вече да хитрува; Солекс, едноокият, все още предано понасящ теглата на хамутите и пъртината, посърнал поради това, че има малко сили да тегли шейната; Тик, който не беше пътувал толкова много тази зима и когото сега биеха повече от другите, защото беше по-бодър; и Бък, който все още водеше впряга, но вече не го държеше, нито се мъчеше да го държи в подчинение и повечето време, заслепен от изтощение, не губеше пъртината само защото тя се мержелееше пред него и той несъзнателно я напипваше с крака.

Беше прекрасна пролет, но нито кучетата, нито хората я забелязваха. Всеки ден слънцето изгрываше по-рано и залязваше по-късно. Зората се сипваше към три часа сутринта, а здрачът продължаваше докъм девет вечерта. Слънцето блестеше непрекъснато през целия ден. Прозрачното безмълвие бе отстъпило мястото си на несекващия пролетен ромон на пробуждащия се живот. Този ромон долиташе от цялата земя, изпълнена с радостта на съществуването. Той идеше от всичко, което заживя и се раздвижи отново, от всичко, което е било мъртво и не беше се движило през дългите месеци на мразовете. Мъзгата се надигаше в боровете. Върбите и трепетликите се покриваха с млади пъпки. Храстите и лозите се обличаха със свежи зелени одежди. Щурци зацвъртяха в нощта, а денем какви ли не пълзящи и пъплезещи твари с леко шумолене излизаха на припек. Глухари и кълвачи се обаждаха и чукаха в гората. Катерички бърбеха, птички пееха, а горе в небето тръбяха живи гъски, завръщащи се от юг в остри триъгълници, които разсичаха въздуха.

От всяка могила долиташе бърбленето на текуща вода, музиката на невидими извори. Всичко се топеше, огъваше, пукаше. Юкон напругаше всичките си сили да се изтръгне от сковалия я лед. Тя го разяждаше отдолу; слънцето го разяждаше отгоре. Образуваха се дупки, появяваха се и се разширяваха пукнатини, а там, където беше по-тънък, ледът направо потъваше в реката. И сред цялото това разпукване, дробене, туптене на пробуждащия се живот, под пламтящото слънце и леките въздишки на ветреца, сякаш запътили се към смъртта, кретаха двамата мъже, жената и кучетата.

Кучетата падаха. Мерцедес плачеше и не слизаше от шейната. Хал напразно псуваше, а очите на Чарлз тъжно сълзяха. В този вид те

се дотърраха до стана на Джон Торнтън край устието на Бялата река. Когато спряха, кучетата се повалиха като поразени от внезапна смърт. Мерцедес избърса сълзите си и загледа Джон Торнтън. Чарлз седна на едно дърво да си почине. Той се отпусна много бавно и внимателно, защото целият се беше схванал. Говореше Хал. Джон Торнтън довършваше топоришката, която беше направил от парче брезово дърво. Той дялкаше и слушаше, даваше едносрични отговори, а когато го питаха — кратки и ясни съвети. Торнтън познаваше този вид хора и даваше съветите си с убеждението, че няма да бъдат последвани.

— Горе ни казаха, че ледът под пъртината щял да се продъни и най-добре би било да изчакаме — каза Хал в отговор на предупреждението да не се излагат на повече опасности по несигурния лед. — Казаха ни, че нямало да стигнем до Бялата река, но ето че сме тук. — В последната забележка прозвуча тържествуваща подигравка.

— И добре са ви казали — отговори Джон Торнтън. — Ледът може да се продъни всеки миг Само глупаци, притежаващи сляпото щастие на глупака, можеха да изминат този път. Казвам ви направо, аз не бих рискувал кожата си да тръгна по такъв лед, ако щат да ми дадат всичкото злато на Аляска.

— Сигурно защото не сте глупак — забеляза Хал. — Въпреки това ние ще продължим за Доусън. — Той размаха бича си. — Ставай, Бък! Хайде! Ставай! Мъш!

Торнтън продължаваше да дялка. Той знаеше, че не можеш накара глупака да не върши глупости, а пък светът не ще се промени от това, дали глупаците са двама-трима повече или по-малко.

Обаче впрягът не стана въпреки заповедта. Той отдавна беше стигнал до това състояние, когато човек можеше да го раздвижи само с бой. Бичът заигра ту тук, ту там, насочен с жестока безпощадност. Джон Торнтън стисна устни. Пръв с мъка се вдигна на крака Солекс. Подир него Тик. След това изквича от болка и се изправи Джо. Пайк полагаше мъчителни усилия. На два пъти пада, полуизправен вече, но при третия опит успя да стане. Бък не се и опита да се вдигне. Той лежеше неподвижно, където беше паднал. Бичът пак и пак се вливаше в него, но Бък нито скимтеше, нито се отбраняваше. На няколко пъти Торнтън понечи да заговори, но все се отказваше. Очите му се наляха със сълзи и понеже бичът продължаваше да плющи, той се изправи и обзет от нерешителност, закрачи нагоре-надолу.

За първи път Бък не искаше да се подчини и само по себе си това бе достатъчен повод, за да вбеси Хал. Той смени бича с тоягата. Бък отказа да се помръдне под посипалия се върху него град от още по-тежки удари. Както и другарите му, той почти нямаше сили да се вдигне, но противно на тях, беше и решил да не става. Той смътно пред-чувствуваше, че над тях е надвиснала беда. Това чувство го беше завладяло, когато измъкваше шейната на брега, и оттогава не можеше да се отърве от него. След като целия ден бе усещал колко тънък и несигурен е ледът под краката му, сякаш долавяше близката гибел там, напред, на леда, където господарят се мъчеше да го подкара. Бък отказа да се помръдне. Беше толкова много изстрадал и толкова изтощен, че почти не усещаше болка от ударите. А те продължаваха да се сипят върху му и искрицата живот в него мъждееше и намаляваше. Тя бе почти изгаснала. Беше някак си странно изтръпнал. Като че ли от някакво много далечно разстояние можеше да си даде сметка за това, че го бият. И сетното възприятие на болката го напусна. Не чувствуваше вече нищо, макар и да чуваше много смътно ударите, стоварващи се на тялото му. Но това вече не беше неговото тяло — те долитаха толкова отдалече.

И тогава, съвсем неочаквано, без предупреждение, с нечленоразделен вик, който приличаше повече на животински крясък, Джон Торнтън се нахвърли върху човека, който въртеше тоягата. Хал отхвъркна назад, сякаш ударен от падащо дърво. Мерцедес изпищя. Чарлз скръбно гледаше, бършеше сълзящите си очи, но не се вдигна, защото беше се схванал целият.

Джон Торнтън стоеше над Бък и се мъчеше да се овладее, обхванат от такава ярост, че не можеше да говори.

— Ако удариш още веднъж това куче, ще те убия — най-последно можа да изрече той с пресекуващ глас.

— Това е мое куче — отговори Хал, избърса кръвта от устата си и пристъпи пак напред. — Махни ми се от пътя, че инак хубаво ще те наредя. Аз тръгвам за Доусън.

Торнтън стоеше между него и Бък и по нищо не личеше, че има намерение да се махне от пътя. Хал измъкна дългия си ловджийски нож. Мерцедес пищеше, плачеше, смееше се и проявяваше обърканото си състояние на истерия. Торнтън чукна Хал по кокалчетата на ръката с топориш-ката, избѝ ножа и той падна на земята. После го чукна по

кокалчетата още веднъж, когато Хал се опита да вдигне ножа. След това се наведе, вдигна го сам и с два замаха преряза хамутите на Бък.

Бойният жар на Хал угасна. Освен това неговите ръце, или по-скоро прегръдки, бяха заети от сестра му, а Бък бе твърде близо до смъртта, та да може да го използва за теглене на шейната. След няколко минути те потеглиха от брега и слязоха на реката. Бък ги чу, когато тръгнаха, и вдигна глава да ги види. Пайк водеше впряга, Солекс беше на мястото на теглача, а помежду бяха Джо и Тик. Те куцаха и залитаха. Мерцедес седеше на натоварената шейна, Хал вървеше до управляващия прът, а Чарлз се тътреше отзад.

Докато Бък ги наблюдаваше, Торнтън коленичи до него и с грубите си добри ръце започна да го опипва дали няма счупени кости. Можда да установи само много натъртени ме-(йа и страшно изтощение от глад. В това време шейната беше се отдалечила на четвърт миля. Кучето и човекът я наблюдаваха как пълзи напред по леда. Изведнъж те видяха задния ѝ край да потъва като в някаква яма, а управляващия прът да щръква във въздуха с увисналия на него Хал. До ушите им долетя писъкът на Мерцедес. Те видяха Чарлз да се обръща и да прави крачка назад, за да избяга, но в този миг голямо парче лед хлътна под тях и кучетата и хората изчезнаха. Остана само зейналата дупка. Ледът беше се продънил под пъртината.

Джон Торнтън и Бък се спогледаха.

— Нещастна душице! — каза Джон Торнтън и Бък му близна ръката.

VI

ОТ ОБИЧ КЪМ ЧОВЕКА

Когато краката на Джон Торнтън замръзнаха мин. декември, другарите му го настаниха удобно и оставиха да оздравява, а самите те заминаха нагоре по реката, за да докарат един сал дървен материал за Доусън. Той още леко накуцваше по времето, когато спаси Бък, но задържалото се топло време излекува и това леко накуцване. Тука, излегнат на речния бряг през дългите пролетни дни, загледан в текущата вода, заслушан мързеливо в песните на птичките и ромона на природата, Бък бавно възстановяваше силите си.

Почивката е много хубаво нещо, след като си пропътувал три хиляди мили, а трябва да се признае, че Бък ставаше все по-мързелив, колкото повече раните му нарастваха, мускулите се издуваха и костите отново се покриваха с месо. Но което си е право, те всички мързелуваха — Бък, Джон Торнтън и Скит и Ниг, — докато чакаха да дойде салът, който щеше да ги отведе в Доусън. Скит, малка кучка, ирландски сетер, веднага се сприятели с Бък, който, както беше на умиране, не можеше да отблъсне първите й опити за сближаване. Тя обладаваше уменията да цери — качество, което притежават някои кучета — и както котката мие котенцата си, миеше и чистеше раните на Бък. Редовно всяка сутрин, след като той закусеше, Скит изпълняваше доброволно поетите си задължения, докато най-последно грижите й добиха за него не по-малко значение, отколкото грижите на Торнтън. Ниг, който се държеше също така дружелюбно, макар и да не проявяваше чувствата си толкова открито, беше огромен черен пес, мелез на копой и шотландска хрътка, със засмени очи и безгранично добродушие.

За изненада на Бък тези кучета не проявяваха към него никаква ревност. Те сякаш споделяха добротата и великодушието на Джон Торнтън. Когато Бък позаякна, те започнаха да го вълечат във всевъзможни весели игри и Торнтън не можеше да се въздържи да не се присъедини към тях; по този начин, всред лудории, Бък възстанови

здравето си и се върна към нов живот. За първи път той изпитваше обич, истинска страстна обич. Никога не беше я познавал в дома на съдията Милър в огряната от слънце долина Санта Клара. Със синовете на съдията, с които беше ходил на лов и на излети, го бе свързвало делово другарство; с внуците на съдията — нещо като високомерно покровителство, а със самия съдия — благородно и изпълнено с достойнство приятелство. Но да събуди у него страстна и пламенна обич, обич, която прерасна в обожание, в безумие, можа само Джон Торнтън.

Този човек беше му спасил живота, което значеше много нещо, но освен това бе идеален господар. Други хора се грижеха за кучетата от чувство за дълг и за да им вършат работа; той се грижеше за своите като за собствени деца, защото не можеше да постъпи другояче. Но той отиваше и по-далеч. Никога не забравяше да им подхвърли добродушен поздрав или ободряваща дума, а да седне и дълго да им приказва („да подрънква глупости“, както го наричаше), доставяше не по-малко удоволствие на самия него, отколкото на тях. Торнтън обичаше грубо да стисне главата на Бък с двете си ръце, да опре челото си на неговото и така да го люшка напред-назад и да го ругае с мръсни думи, които за Бък бяха думи на обич. За Бък нямаше по-голяма радост от тази груба прегръдка и звука на тихо мърморенените ругатни — при всяко поклащане напред и назад му се струваше, че сърцето ще изскочи от гърдите му, толкова велик беше неговият възторг. А когато господарят го пускаше и той скачаше на крака със засмяна уста, с щастливо светещи очи, с напирещ в гърлото неизтръгнал се лай и тъй застиваше неподвижен, Джон Торнтън с дълбоко уважение възкликваше:

— Господи! Остава само и да заговориш! Бък изразяваше обичта си по свой начин, който причиняваше болка. Той често хващаше ръката на Торнтън със зъбите си и така свирепо я стискаше, че по кожата доста дълго оставаха следи. Но както Бък приемаше ругатните за думи на обич, така и човекът приемаше това престорено ухапване за милувка.

В повечето случаи обаче любовта на Бък намираше израз в обожанието. При все че подлудяваше от щастие, когато тези знаци на внимание. Обратно на Скит, която имаше навика да си тика носа в ръката на Торнтън и да го бута и бута, докато не я погали, или на Ниг,

който идваше и слагаше огромната си глава на коленете му, Бък се задоволяваше да го обожава отдалече. Често той лежеше с часове в краката на Торнтън, напрегнат, съсредоточен и вдигнал очи към неговото лице, разглеждаше го, изучаваше, следеше с дълбок интерес всяко мимолетно изражение, всяко движение или промяна в чертите. А понякога се случваше да легне по-надалече, отстрани или отзад, и да наблюдава неговата фигура и случайните движения на тялото му. И често — толкова голяма бе тяхната близост — силата на погледа на Бък караше Торнтън да обърне глава; той мълком отвърщаше на този поглед и в очите му светеше чувството, което светеше в очите на Бък.

Дълго време след своето избавление Бък не обичаше да губи Торнтън от погледа си. От минутата, когато той излизаше от палатката, докато се върнеше в нея, Бък ходеше по петите му. Честата промяна на господарите, откакто беше дошъл на Север, бе породила у него страха, че не може да има постоянен господар. Той се опасяваше, че Торнтън ще изчезне от неговия живот, както бяха изчезнали Перо и Франсоа, и шотландският мулат. Дори и нощем, в сънищата, го преследваше същият страх. Когато това се случваше, той се отърсваше от съня и се промъкваше на студа до входа на палатката, където стоеше и се вслушваше в дишането на своя господар.

Но въпреки дълбоката обич, която питаеше към Джон Торнтън и която като че ли можеше да се отдаде на мекото цивилизоващо влияние, първобитните наклонности, събудени от Севера, продължаваха да живеят и да говорят в него. Верността и предаността, тези черти, породени от огнището и покрива, му бяха присъщи, обаче той си оставаше див и коварен. Беше по-скоро диво същество, дошло от дивите дебри и намерило подслон край огнището на Торнтън, а не куче от благодатния Юг, носещо отпечатъка на много цивилизовани поколения. Поради изключително голямата си обич Бък не можеше да краде от този човек, но нито за миг не се колебаеше да открадне от всеки друг, във всеки друг стан, а ловкостта, с която крадеше, му позволяваше да се измъкне незабелязано.

По муцуната и тялото си той имаше белези от зъбите на много кучета и се биеше с още по-голяма ярост и с още по-голямо лукавство. Скит и Ниг бяха твърде добродушни, за да се кара с тях, а освен това принадлежаха на Джон Торнтън; обаче всяко чуждо куче, независимо от породата и смелостта си, или много скоро признаваше

превъзходството на Бък, или трябваше да се бие на живот и смърт със страхотен противник. А Бък бе безмилостен. Беше научил добре закона на тоягата и зъбите, не пропускаше случая да се наложи, нито отстъпваше пред враг, когото бе решил да умъртви. Беше се учил от Шпиц и от най-големите побойници между полицейските и пощенските кучета и не признаваше среден път. Трябваше или да надвие, или да бъде надвит, а да проявява милост бе признак на слабост. В първобитния живот не е съществувала милост. Там погрешно са я вземали за страх, а такива грешки водят към смърт. Убий или ще бъдеш убит, изяж или ще бъдеш изяден — такъв е бил законът и той се подчиняваше на неговата повеля, достигнала до него от безкрая на времето.

Бък беше по-стар от дните, които бе изживял, и от въздуха, който бе вдишал. В него миналото се сливаше с настоящето и останалата зад гърба му вечност туптеше в жилите му с мощен ритъм, който го караше да се променя, както след прилив идва отлив, както се променят годишните времена. Той седеше до огъня на Джон Торнтън, куче с широки гърди, бели зъби и дълга козина, но зад него се мяркаха сенките на всякакви кучета, полувълци и диви вълци; те настойчиво напомняха за себе си, опитваха вкуса на месото, което той ядеше, жадуваха за водата, която пиеше, душеха вятъра заедно с него, слушаха с него и му тълкуваха звуците, издавани от дивите зверове в гората, налагаха му своите настроения, направляваха действията му, лягаха да спят, когато си лягаше и той, сънуваха заедно с него и въпреки волята му сами се превръщаха във видения, от които бяха изтъкани неговите сънища.

И тези сенки го викаха толкова властно, че с всеки ден човечеството и правата, които човечеството предявяваше върху му, ставаха все по-далечни. Дълбоко в гората ехтеше зов и всеки път, когато го чуеше, тайнствено вълнуващ и мамещ, нещо го принуждаваше да обърне гръб на огъня и на утъпканата земя около него и да се втурне в гората, все по-надалеч и по-надалеч, без сам да знае накъде или защо; но той не се и питаше накъде или защо, понеже зовът ехтеше повелително дълбоко в гората. Обаче всеки път, щом стигнеше до меката целина и зелената сянка, обичта към Джон Торнтън го теглеше обратно към огъня.

Единствено Торнтън го задържаеше. Останалите хора не съществуваха за него. Случайни пътници можеше да го похвалят или помилват, но той посрещаше всичко това с безразличие, а когато някой даваше повече воля на чувствата си, ставаше и си отиваше. Когато другарите на Торнтън, Ханс и Пит, пристигнаха с дългоочаквания сал, Бък не искаше да ги погледне, докато не разбра, че са близки на Торнтън; след това ги търпеше, но се държеше съвсем равнодушно и приемаше тяхната благосклонност така, сякаш сам той им оказваше благосклонност с това, че я приема. Те бяха хора с широка душа като Торнтън, живееха в близък допир с природата, мислеха простичко и виждаха ясно. Преди още да вкарат сала в големия вир пред дъскорезницата в Доусън, те разбраха Бък и неговия нрав и спряха да настояват да завърже с тях такова приятелство, каквото съществуваше между тях и Скит и Ниг.

Към Торнтън обаче Бък като че ли изпитваше все по-голяма и по-голяма обич. Това беше единственият човек, който можеше да сложи товар на гърба му през време на летните преходи. Нищо не беше неизпълнимо за Бък, щом заповедта изхождаше от Торнтън. Един ден (те бяха се запасили с храна, купена с парите, спечелени от докарания почвен материал, и потеглиха от Доусън към горното течение на Танана) хората и кучетата бяха седнали на върха на една скала, която се спускаше отвесно надолу към гол каменист дол, триста стъпки под тях. Джон Торнтън седеше до ръба, Бък — до рамото му. Една безразсъдна прищявка завладя Торнтън и той разказа на Ханс и Пит какъв опит е намислил да направи.

— Скачай, Бък! — заповяда той и посочи с ръка надолу към пропастта.

В следващия миг Торнтън се боричкаше с Бък на самия край на скалата, а Ханс и Пит дърпаха двамата назад от урвата.

— Това е направо свръхестествено — каза Пит, след като всички бяха в безопасност и можеха да си поемат дъх.

Торнтън поклати глава:

— Не, то е великолепно, но и страшно. Знаете ли, понякога просто започвам да се плаша.

— Не бих искал да бъда на мястото на този, който ще те закачи, когато той е наблизил — каза в заключение Пит и кимна към Бък.

— Нито пък аз. Бога ми! — добави Ханс.

Преди да изтече годината в Съркъл Сити, опасенията на Пит се оправдаха. Черният Бъртън, злобен и свадлив човек, подхвана кавга в бара с един новак, който не познаваше местните обичаи, и добродушният Торнтън се спусна да ги разтървава. Бък, както винаги, лежеше в ъгъла, сложил глава на лапите си, и следеше всяко движение на своя господар. Изведнъж Бъртън замахна колкото имаше сила, Торнтън се олюля и щеше да падне, ако не беше успял да се хване за тезгяха.

Тези, които наблюдаваха свиването, чуха нещо, което не беше нито лай, нито изквичаване, а най-много приличаше на зверски рев, и видяха Бък да литва във въздуха и да се устремява към гърлото на Бъртън. Побойникът инстинктивно протегна напред едната ръка и с това си спаси живота, но се строполи по гръб на пода с Бък отгоре си. Бък пусна захапаното месо на ръката и пак посегна към гушата му. Този път Бъртън успя да се загради само отчасти и кучето му раздра гърлото. Тогава всички се нахвърлиха върху Бък и го пропъдиха, но докато лекарят се мъчеше да спре кръвта, той обикаляше нагоре-надолу, яростно ръмжеше и се опитваше пак да нападне врага си, спиран само от цяла редица заплашващи го тояги. Свиканото на самото местопроизшествие „събрание на златотърсачите“ реши, че кучето е било безспорно предизвикано и Бък бе оправдан. Но това му спечели слава и от този ден името му се разчу по всички станове в Аляска.

По-късно, през есента на същата година, той спаси живота на Джон Торнтън по съвсем друг начин. Тримата другари прекарваха дълга и тясна, карана с прът лодка надолу по опасните прагове на Четиридесетмилевата река. Ханс и Пит се движеха по брега и от дърво на дърво запираха лодката с тънко конопено въже, а Торнтън седеше в лодката, управляваше я с пръта и подвикваше нарежданията си на другарите. Неспокоен и разтревожен, Бък тичаше по брега наравно с лодката и не сваляше очи от господаря си.

На едно особено лошо място, където от реката се подаваше цяла редица почти съвсем покрити с вода скали, Ханс отпусна въжето и докато Торнтън насочваше лодката с пръта към средата на течението, изтича надолу по брега с въжето в ръка, за да запре лодката, след като тя мине прага. Лодката мина и вече се носеше надолу по бързей, стремителен като воденичен улей, когато Ханс я спря с въжето, но направи това прекалено рязко. Лодката се преобърна, плувна с дъното

нагоре и се насочи към брега, а Торнтън, изхвърлен от нея, бе повлечен надолу по течението към най-опасната част на праговете, където никой плувец не можеше да остане жив в клокаещите води.

Бък скочи в същия миг в реката, преплува триста крачки и настигна Торнтън сред бесния водовъртеж. Щом усети, че господарят се е хванал за опашката му, Бък заплува към брега, напрегнал докрай великолепната си сила. Но движението напред, към брега, беше много бавно, а движението надолу по реката — удивително бързо. Отдолу долиташе съдбоносен рев — там бясното течение ставаше още по-яростно и се разкъсваше на струи и пръски, където скалите стърчаха нагоре като зъби на исполински гребен. В началото на последния стръмен пад водата влачеше със страхотен устрем и Торнтън разбра, че е невъзможно да стигне до брега. Той жестоко се закачи за една скала, удари се във втора и със страшна сила налетя на трета. С двете си ръце се вкопчи в хлъзгавия ѝ връх, освободи Бък и надвил рева на кипящата вода, извика:

— Марш, Бък! Марш!

Бък не можа да се задържи и се понесе надолу, отчаяно се бореше, но не можеше да се върне. Когато чу за втори път заповедта на Торнтън, той се понадигна от водата, високо вирна глава, сякаш за да го погледне за сетен път и след това послушно се насочи към брега. Заплува с мощни удари на лапите си и Пит и Ханс го измъкнаха на брега тъкмо когато не можеше да плува повече и започваше да се дави.

Те знаеха, че при блъскащото го течение Торнтън не може да се държи за хлъзгавата скала повече от няколко минути и затова се затичаха колкото им държеха краката нагоре по брега, далеч над мястото, където той висеше на зъбера. Вързаха въжето, с което задържаха лодката, около врата и раменете на Бък, като внимаваха то да не го задушават и да не му пречи да плува, и пуснаха кучето в потока. Бък потегли смело, но не навлезе достатъчно дълбоко в реката. Той откри грешката си твърде късно, когато вече се изравни с Торнтън и беше на някакви си пет-шест удара с лапите от него, а течението продължаваше да го носи надолу.

Ханс веднага го запрят с въжето, като че ли Бък беше лодка. Опъналото се сред самия бързей въже го дръпна под повърхността и той остана под водата, докато тялото му не се удари о брега и не бе извадено от реката. Беше наполовина удавен и Ханс и Пит се

нахвърлиха на него и се заеха да вкарват в дробовете му въздух и да изкарват водата. Бък се изправи със залитане на крака и падна. До тях едва чуто долетя гласът на Торнтън и при все че не можеха да разберат думите, за тях беше ясно, че е на края на силите си. Гласът на господаря действа на Бък като електрически ток. Той скочи на крака и се втурна пред хората нагоре по брега към мястото, откъдето беше почнал да плува преди.

Пак му закачиха въжето и го пуснаха и той пак потегли, но този път направо към средата на реката. Беше сбъркал в сметките си веднъж, но нямаше да повтори грешката. Ханс отпускате въжето, като следеше да е опънато през цялото време, а Пит оправяше свободния край, Бък продължи да плува напред, докато не се озова точно над Торнтън, тогава се обърна и с бързината на експресен влак полетя направо към него. Торнтън го видя и когато Бък се удари в него като стенобитна машина с цялата сила на носещото се зад него течение, посегна и обви двете си ръце около косматия врат. Ханс запъна въжето около едно дърво и то дръпна Бък и Торнтън под водата. Те се задушаваша, задавяха се, ту единият отгоре, ту другият, и така се влачеха по каменистото дъно, удряха се в скали и коренища, докато най-сетне не ги извлякоха на брега.

Торнтън дойде на себе си и видя, че лежи по корем, а Ханс и Пит усилено го клатят напред-назад върху довлечено от реката дърво. Преди всичко той потърси с поглед Бък, над чието отпуснато и очевидно безжизнено тяло виеше Ниг, а Скит ближеше мократа муцуна и затворените очи. Самият Торнтън беше смазан и разбит, но щом се посъвзе, грижливо опипа тялото на Бък и откри три счупени ребра.

— Това решава въпроса — заяви той. — Оставаме на стан тука.

И те останаха на стан, докато ребрата на Бък заздравяха и той можеше да пътува.

Същата зима в Доусън Бък извърши още един подвиг, може би не толкова геройски, но който му завоюва още по-голяма слава из цяла Аляска. Този подвиг беше особено много добре дошъл за тримата мъже, понеже им достави необходимото снаряжение и им даде възможност да се отправят на дългожеланото пътешествие към девствения Изток, където още нямаше златотърсачи. Повод за това даде един разговор в кръчмата „Елдорадо“, където събралите се бяха

започнали да се хвалят с любимите си кучета. Поради спечеленото име Бък беше прицелна точка в приказките на тези хора и Торнтън се видя принуден здравата да го защитава. След половин час хвалби един от тях заяви, че неговото куче могло да подкара шейна с петстотин паунда товар и да тръгне с нея; втори качи товара на шестстотин паунда за своето куче, а трети — на седемстотин.

— Дребна работа! — обади се Джон Торнтън. — Бък може да подкара хиляда паунда.

— И да откърти шейната? И да мине с нея сто крачки? — попита Матюсън, един от кралете на Бонанза, същият, който беше казал, че неговото куче могло да подкара седемстотин паунда.

— И ще я откърти, и ще мине с нея сто крачки — спокойно каза Джон Торнтън.

— Добре — заговори Матюсън бавно и подчертано, та да го чуят всички. — Аз имам хиляда долара, които ще докажат, че не може. Ето ги. — С тези думи той тупна на тезгяха торбичка със златен пясък, голяма колкото хамбургски салам.

Никой не проговори. Хвалбата на Торнтън, ако беше хвалба, бе приета като празна измама. Той усети топла кръв да нахлува в лицето му. Беше се изложил с необмислените си думи. Не знаеше дали Бък може да подкара хиляда паунда. Половин тон! Огромната тежест го уплаши. Изпитваше голяма вяра в силата на Бък и често беше си мислил, че ще може да подкара такъв товар, но никога не беше се осмелил, както сега, да го заяви високо пред десетина души, които бяха впили очи в него, мълчаха и чакаха. А пък и нямаше хиляда долара, нито ги имаха Ханс или Пит.

— Вън съм оставил шейна с двадесет петдесетпаундови чувала брашно — грубо и прямо продължи Матюсън, та и това не е пречка.

Торнтън не отговори. Не знаеше какво да каже. Той гледаше едно лице след друго с разсеяния вид на човек, загубил способността да мисли и търсец с поглед нещо, което да му я възвърне. Пред него се мярна лицето на Джим О'Брайън, краля на Мастодон, стар негов приятел. То го подсети и сякаш го подтикна да направи нещо, което и насън не беше помислял да направи.

— Можеш ли да ми дадеш назаем хиляда долара? — почти шепнешком попита той.

— Разбира се — отговори О'Брайън и тупна претъпкана торбичка до торбичката на Матюсън. — Макар и да не ми се вярва, Джон, че кучето ще може да се справи.

Посетителите на „Елдорадо“ наизлязоха на улицата, за да видят какво ще стане. Масите се опразниха, картоиграчите и тези, които ги наблюдаваха, излязоха, за да видят изхода на облога и сами да залагат. Няколкостотин мъже, облечени с кожени дрехи и дебели ръкавици, обкръжиха шейната на близко разстояние. Шейната на Матюсън, натоварена с хиляда паунда брашно, беше стояла там близо два часа и от страшния студ (имаше петдесет градуса под нулата) У плазове й бяха здраво замръзнали на утъпкания сняг. Хората се обзалагаха две срещу едно, че Бък не ще може да помръдне шейната. Повдигна се спор по отношение на израза „да подкара“. О'Брайън твърдеше, че Торнтън има право да освободи плазове и да остави Бък „да я подкара“, без някой да я бута. Матюсън настояваше, че в този израз се включва и откъртването на замръзналите на снега плазове. Мнозинството от присъстващите при сключването на баса решиха в негова полза и облозите веднага се качиха на три срещу едно против Бък.

Никой не ги приемаше. Нито един човек не вярваше, че той може да извърши този подвиг. Торнтън беше приел облога прибързано, обзет от тежки съмнения; а сега, когато виждаше пред себе си самата шейна пред конкретния факт, с обичайния впряг от десет кучета, свили се на снега пред нея, цялата работа му се видя още по-невъзможна. Матюсън започваше да ликува.

— Три срещу едно! — провъзгласи той. — Ще ти заложа още хиляда долара при това условие, Торнтън. Какво ще кажеш?

Съмнението на Торнтън бе ясно изписано на лицето му, но у него се събуди бойният дух — този боен дух, който не вижда препятствия, за който не съществува нищо невъзможно и който е глух за всичко освен за бойния зов. Той извика при себе си Ханс и Пит. Техните кесии бяха, кажи-речи, празни и тримата заедно успяха да съберат само двеста долара. Напоследък щастието им беше изменило и сега тази сума представляваше целият им капитал; въпреки това те я заложиха без всякакво колебание срещу шестстотин долара, сложени от Матюсън.

Десетте кучета бяха разпрегнати и в шейната впрегнаха Бък със собствените му хамути. Той беше се заразил от общото възбуждение и долавяше, че по някакъв начин трябва да извърши нещо голямо за Джон Торнтън. Великолепният му вид възбуди шепот на възхищение, Бък беше в прекрасно състояние, нямаше никаква излишна тлъстинка и сто и петдесетте паунда, които тежеше, представляваха сто и петдесет паунда издръжливост и сила. Гъстата му козина лъщеше като коприна. Гривата на врата и гърдите, макар че беше спокоен, бе полунастръхнала и като че ли се изправяше при всяко движение от излишък на енергия, изпълнила всеки отделен косъм с живот и напрежение. Широките гърди и яките предни крака бяха напълно съразмерни с цялото тяло, а мускулите се издуваха под кожата като стегнати топки. След като опипаха тези мускули, хората заявиха, че били твърди като желязо, и облозите слязоха на две срещу едно.

— Я гледай, я гледай! — хлъцна един член от най-новата династия богаташи крал на Скукъм Бенчес. — Давам ви осемстотин за него, сър, преди изпитанието, сър; осемстотин и го взимам ей такъв, както е застанал.

Торнтън отрицателно поклати глава и се приближи до Бък.

— Трябва да се дръпнеш настрана — възпротиви се Матюсън. — Без хитрувания и повечко свободно място.

Тълпата се смълча; чуваха се само гласове, които напразно предлагаха облози при две срещу едно. Всички признаваха, че Бък е великолепно животно, обаче двадесетте петдесетпаундови чувала с брашно се разрастваха в твърде голяма камара в техните очи и ги възпираха да развържат кесиите си.

Торнтън коленичи пред Бък, хвана главата му с двете ръце и притисна бузата си до неговата. Той не го раздруса закачливо, както правеше друг път, нито замърмори безобидни, изпълнени с любов ругатни, а му зашепна на ухото:

— Ако ме обичаш, Бък. Ако ме обичаш... — Това бяха думите, които му шепнеше. Бък заскимтя от потиснато нетърпение.

Тълпата наблюдаваше с любопитство. Тази работа започваше да става тайнствена. Тя приличаше на магьосничество. Когато Торнтън се изправи, Бък налапа облечената му с ръкавица ръка, захапа я със зъбите си и бавно, без желание я отпусна. Това бе неговият отговор, изразен не с думи, а с проява на обич. Торнтън отстъпи доста назад.

— Хайде, Бък — каза той.

Бък опъна тегличите, после ги отпусна на няколко пръста. Така се беше научил да прави.

— Напред! — Гласът на Торнтън екна рязко в напрегнатата тишина.

Бък се изви надясно; при това движение той се приведе надолу тъй, че отново опъна тегличите и с внезапен напън закова на място сто и петдесетте си паунда живо тегло. Товарът потрепера, а изпод плазовете долетя звънко скърцане.

— Хоу! — заповяда Торнтън.

Бък повтори същата маневра, този път наляво. Скърцането премина в прашене, шейната се поизви и плазовете със стържещ звук се плъзнаха малко настрана. Шейната беше откъртена. Съвсем несъзнателно хората затаиха дъх.

— Сега, мъш!

Заповедта на Торнтън прозвуча отсечено като револверен изстрел. Бък се спусна напред и така опъна тегличите, че те издадоха трептящ звук. Цялото му тяло се стегна и събра в страхотно усилие, мускулите играеха и се издуваха като живи под свилената козина. Огромните му гърди бяха приведени до земята, главата протегната напред и надолу, а краката работеха като бесни и дълбаеха с ноктите успоредни бразди в здраво утъпкания сняг. Шейната се залюля, затрепера и наполовина се помръдна. Той се подхлъзна с единия си крак и някой високо изохка. После шейната се залюшка напред в някаква бърза поредица от тласъци, макар че нито за миг не се спря вече на едно място... един пръст... два пръста... четири пръста... Тласъците видимо намаляха; шейната набираше скорост и напъните на Бък започнаха да се застигат, докато тя тръгна гладко напред.

Хората се отпуснаха и пак задишаха, без да си дадат сметка, че за миг бяха спрели дъха си. Торнтън тичаше отзад и насърчаваше Бък с отривисти, ободрителни думи. Разстоянието бе премерено предварително и когато шейната наближи купчината дърва за горене, която означаваше край на стоте крачки, започнаха да се чуват все повече и повече възторжени викове, които преминаха в рев, когато Бък отмина дървата и спря по дадена заповед. Всички побесняха, дори и Матюсън. Шапки и ръкавици полетяха във въздуха. Хората си стискаха

ръце, без значение кой на кого, всеки викаше от възторг и виковете им се сливаха в обща несвързана врява.

А Торнтън коленичи пред Бък. Те бяха опрели глава до глава и той го люшкаташе напред-назад. Тези, които избързаха към тях, го чува да ругае Бък и той го руга дълго и пламенно, нежно и обичливо.

— Бога ми, сър! Бога ми, сър! — ломотеше кралят на Скукъм Бенч. — Давам ви за него хиляда, сър, хилядарка, сър... хиляда и двеста, сър.

Торнтън се изправи. Очите му бяха мокри. Сълзи се стичаха по бузите му, без да ги крие.

— Сър — рече той на краля на Скукъм Бенч, — не, сър. Можете да се махате по дяволите, сър. Повече от това не мога да направя за вас, сър.

Бък стисна ръката на Торнтън със зъбите си. Торнтън го залюшка напред-назад. Сякаш движени от някакво общо чувство, зрителите се дръпнаха на почетно разстояние и не проявиха повече нескромност да им пречат.

VII

ЗОВЪТ Е ПРОЗВУЧАЛ

Когато Бък за пет минути спечели хиляда и шестстотин долара за Джон Торнтън, той помогна на господаря си да плати някои и други дългове и да замине заедно с другарите си на изток да търси някаква приказна загубена златна мина, историята на която беше толкова стара, колкото и историята на страната. Мнозина бяха я търсили, малцина я бяха намерили, а не бяха малко и ония, които не бяха се върнали от издирванията си. Тази загубена мина бе затънала в нещастия и забулена с тайна. Никой не знаеше кой пръв я е открил. Най-старите предания се изчерпваха, преди да стигнат до него. От самото начало там имало вехта полу-съборена колиба. Умиращи хора се бяха клели, че са видели колибата и мината, в землището на която била изградена, и подкрепяли думите си с късове самородно злато, които нямали равни на себе си по целия Север.

Но никой жив човек не беше успял да ограби тази съкровищница, а мъртвите бяха мъртви; затова Джон Торнтън, Пит и Ханс с Бък и половин дузина други кучета потеглиха на изток по непозната пъртина, решили да стигнат там, където други мъже и кучета, не по-лоши от тях, не бяха могли да стигнат. Те извървяха с шейната седемдесет мили нагоре по Юкон, завиха наляво по реката Стюарт, минаха Мейо и Маккуесчън и продължиха нататък, докато Стюарт се превърна в ручейче и залъкатуши между извисилите се върхове, които набелязват гръбнака на материка.

Джон Торнтън искаше малко от хората и природата. Той не се боеше от дивите места. С шепя сол и пушка можеше да навлезе в пустошта и да броди, където му се иска и колкото му се иска. Без да бърза, като индианците, той ловуваше за храна в течение на всекидневния си път и ако не сполучваше да я намери, като индианците, продължаваше да пътува с твърдата увереност, че рано или късно ще се натъкне на дивеч. Така при това голямо пътешествие на изток менюто им се състоеше само от месо, шейната бе натоварена

главно със снаряжение и сечива, а времетраенето на пътуването бе разчетено в рамките на неограниченото бъдеще.

За Бък това ловуване, риболов и безкрайно бродене по непознати места представляваше безкрайна наслада. Седмици наред, ден след ден те безспир вървяха напред и по цели седмици стануваха ту тук, ту там; кучетата безделничеха, а хората ровеха дупки в замръзнали речни наноси и златоносен пясък и промиваха безбройни корита пръст на топлината на огъня. Понякога оставаха гладни, понякога разточително пируваха в зависимост от изобилието на дивеча и ловната sluка. Настъпи лято, кучетата и хората, понесли всичко на гръб, прекосяваха със салове сини планински езера, плуваха нагоре и надолу по непознати реки в леки лодки, направени в крайбрежните гори.

Месеците идваха и си отиваха, а те кръстосваха и обикаляха неизследваните простори, където нямаше хора и където въпреки това бе имало хора, ако Загубената колиба наистина съществуваше. Преваляха вододели, застигани от летни виелици, трепереха под среднощното слънце на голи планински склонове между границата на горите и вечните снегове, слизаха в сгрени от лятото долини, сред рояци от комари и мухи, и в сянката на ледници беряха по-зрели ягоди и по-хубави цветя от тия, с които би могъл да се похвали Югът. През есента на тази година те проникнаха в някаква зловеща страна, изпъстрена с езера, печална и безмълвна, където някога бе имало диви птици, но сега нямаше никакъв живот, нито признак на живот, а само мразовити ветрове, лед в закътаните места и плясък на вълни край пустинни брегове.

И още една зима бродеха те по заличилите се следи на хора, минали оттам преди тях. Веднъж се натъкнаха на пътека, изсечена в гората, много стара пътека, и си помислиха, че Загубената колиба трябва да е много близо. Но пътеката започваше кой знае къде и свършваше кой знае къде и за тях остана загадка и самата тя, и човекът, който я бе направил, и това, което го бе подбудило да я направи. Друг път пред тях се изпречиха носещи отпечатыци на времето развалини на ловджийски заслон и сред парчета от изгнили одеяла Джон Торнтън намери дългоцевна кремъклия пушка. Той позна в нея една от пушките на компанията „Хъдзънов залив“ от ранните дни на процъфтяването на Северозапада, когато такава пушка е струвала висок колкото нея куп напластени боброви кожи. И това бе всичко —

нищо не подсказваше за човека, който едно време бе изградил този заслон и оставил пушката между одеялата.

Настъпи пак пролет и в края на всичките си скитания те намериха не Загубената колиба, а открита златна мина посред широка долина, където след всяко промиване златото оставаше като жълто масло на дъното на коритото. Те прекъснаха търсенията си. Всеки ден работа им носеше хиляди долари в чист златен пясък и късове самородно злато, а те работеха всеки ден. Златото събираха в торби от еленова кожа, по петдесет паунда в торба, и ги трупяха като дърва за горене пред колибата от елови клони. Трудеха се като исполини, дните се застигаха един друг като насън, а купчината съкровища ставаше все по-голяма и по-голяма.

Кучетата нямаха никаква работа, освен да докарват от време на време убития от Торнтън дивеч, и Бък прекарваше дълги часове в унес пред огъня. Видението на късокракия космат човек изпъкваше пред него по-често сега, когато нямаше какво да прави, и често, примижал срещу пламъка, той бродеше с него в спомените си за този друг свят.

В този друг свят като че ли най-много биеше на очи страхът. Когато наблюдаваше косматия човек как спи до огъня, сложил глава между коленете си и сключил ръце над нея, Бък виждаше, че той спи неспокойно, често се стряска и буди и тогава боязливо се взира в мрака и хвърля още дърва в огъня. Когато ходеха край морския бряг, където косматият човек събиралше миди и веднага ги изяждаше, очите му шареха на всички страни и търсеха скрита опасност, а краката бяха готови да го понесат като вихър, щом тя се появи. В гората те се промъкваха безшумно — Бък по петите на косматия човек, — винаги и двамата напрегнати и нащрек, ушите им мърдаха, ноздрите се раздуваха защото човекът чуваше и душеше не по-зле от Бък. Косматият човек умееше да се качва на дърветата и се придвижваше по тях толкова бързо, колкото и на земята, като се залюляваше и хвърляше от клон на клон, които бяха понякога на десетина стъпки един от друг, пускаше се и се хващаше и никога не падаше, никога не губеше опора. Всъщност той като че ли се чувствуваше еднакво добре и на дърветата, и на земята и Бък си спомняше за ноци, когато бе бдял под дърветата, на които косматият човек бе потърсил убежище и спеше, хванал се здраво за клоните.

Близко свързан с виденията за косматия човек бе и зовът, който продължаваше да звучи в горските дебри. Той го изпълваше с голямо безпокойство и странни желания. Караше го да изпитва смътна, тиха радост; той чувствуваше как в него се надигат диви копнежи и възжелания, без сам да знае за какво. Понякога Бък се спускаше по следите на тоя зов в гората, търсеше го, сякаш той бе нещо осезаемо, и лаеше ту тихичко, ту предизвикателно, според настроението си. Той забиваше нос в хладния горски мъх или в черната пръст, обрасла с висока трева, и радостно изпръхтяваше от тежкия дъх на земята или с часове седеше клекнал, сякаш се криеше, зад покрити с гъби дънери на паднали дървета, с широко отворени очи и наострени уши за всичко, което се движеше или издаваше някакъв звук около него. Може би легнал така, се надяваше, че ще издебне този зов, който не можеше да разбере. Но Бък не знаеше защо върши всички тези неща. Нещо го принуждаваше да ги върши и той не се опитваше да си го обясни.

Обхващаха го непреодолими подтици. Както лежеше в стана и мързеливо дремеше в пладнешкия зной, изведнъж главата му се надигаше, ушите щръкваха, той напрегнато се вслушваше, скачаше на крака и се понасяше напред и все напред, с часове, по горските пътеки и през откритите места, където растеше див тютюн. Обичаше да тича по коритата на пресъхнали потоци, да дебне и проследява дивите птици в гората. По цели дни лежеше в храстите, откъдето можеше да наблюдава как глухарите токуват и се перят нагоре-надолу. Но особено много обичаше да тича в мъждивия здрач на летните нощи, да се вслушва в приглушения и сънен шепот на гората, да чете по знаците и звуците тъй, както човекът може да чете по книга, и да търси, туй тайнствено нещо, което го викаше — и буден, и насън, — викаше го по всяко време да дойде.

Една нощ се стресна от сън и скочи, широко отворил очи, ноздрите му трепереха и душеха, козината на врата му бе настръхнала на вълни, на вълни. От гората долиташе зовът (или поне една извивка от него, защото в този зов имаше много извивки), ясен и отчетлив както никога до този ден — проточен вой, който приличаше и все пак не приличаше на воя на полярните кучета. И той му беше познат, познат все по същия начин като звук, който бе чувал преди. С един скок Бък се озова вън от стана и бързо и безшумно хукна през гората. Когато се приближи до този вик, тръгна по-бавно, с крайна

предпазливост във всяко движение, докато стигна до една поляна между дърветата и когато надзърна, видя голям, мършав горски вълк, приклеknал на задните си лапи и вдигнал муцуна към небето.

Бък беше се приближил съвсем безшумно, обаче вълкът спря да вие и се опита да го подуши къде е. Бък излезе на открито, снишил се, с плътно присвито тяло, с изпъната назад опашка, и запристъпва с необичайна за него нерешителност. От всяко движение лъхаха заплаха и дружелюбни намерения. Това беше заканително миролюбие, с което обикновено се срещат дивите хищници. Но вълкът побягна, щом го видя. Бък се втурна подире му със стремителни скокове, обхванат от неудържимо желание да го настигне. Бък го вкара в задънено долче — леглото на една рекичка, където сухи дървета препречваха пътя. Вълкът се завъртя, вдигна се на задните си крака, както биха го правили Джо и всички намерили се в безизходно положение полярни кучета, озъби се и целият настръхнал, бързо и без да си поема дъх, затрака зъби.

Бък не нападнаше а само обикаляше около него и се мъчеше да му докаже приятелските си намерения. Вълкът му нямаше вяра и се боеше, защото Бък бе три пъти по-едър от него на тегло, а на ръст той едва стигаше до рамото на Бък. Той издебна удобен миг, хукна да бяга и преследването се поднови. Няколко пъти наред Бък го хващаше и цялата игра се повтаряше отначало, обаче вълкът бе много слаб, иначе за Бък нямаше да е толкова лесно да го настигне. Той тичаше, докато главата на Бък се изравняваше с хълбока му, тогава се обръщаше, обзет от отчаяние, само за да побегне пак при пръв удобен случай:

Но в края на краищата постоянството на Бък бе възнаградено, защото, когато се убеди, че той не му желае зло, вълкът спря и те се подушиха. След това двамата се сприятелиха и започнаха да играят с онази трескавост и плахост, с които свирепите зверове прикриват своята свирепост. След като си поиграха така, с леки скокове вълкът се запъти напред с вид, който недвусмислено показваше, че отива на някакво определено място. Той явно подканваше Бък да дойде с него и двамата затичаха един до друг в сивия здрач направо нагоре по леглото на ручея, към клисурата, от която той се спускаше, и през голото било, където бяха изворите му.

Те слязоха по противоположния склон на вододела в равнина, където имаше обширни гори и много потоци, и през тези обширни

гори продължаваха да тичат час след час, а слънцето се издигаше все по-високо и денят ставаше по-топъл. Бък изпитваше луда радост. Той знаеше, че най-после се откликва на зова и тича рамо до рамо с горския си брат именно натам, откъдето идва този зов. Стари спомени бързо се съживяваха в него и го вълнуваха така, както едно време го бе вълнувала действителността, видения на която представляваха тези спомени. Беше го вършил и преди, някъде в онзи друг и смътно спомnian свят, и го вършеше отново сега, когато тичаше свободен по тази шир с неутъп-кана земя под краката и простора на небето над главата.

Те спряха до бълбещ ручей да пият и когато спря, Бък си спомни за Джон Торнтън. Той седна. Вълкът тръгна пак към мястото, откъдето без съмнение идваше зовът, след тора се върна при Бък, допря носа си до неговия и започна да го обикаля, сякаш за да го насърчи. Но Бък се обърна и бавно пое обратния път. Кажи-речи, цял час дивият брат тича до него и тихичко скимтя. Сетне седна, вирна муцуна нагоре и взе да вие. Това бе печален вой и както тичаше неотклонно напред, Бък го чуваше все по-слабо и по-слабо, докато не заглъхна в далечината.

Джон Торнтън обядваше, когато Бък се втурна в стана, скочи отгоре му в луд изблик на обич, събори го на земята, качи се на гърдите му и започна да му лиже лицето и хапе ръката — „да върши щуротии“, както ги нарече Джон Торнтън, — а той пък люшкаше Бък напред-назад и с обич го ругаеше.

Две денонощия Бък не се отдалечи от стана, не изпусна Торнтън от погледа си. Ходеше по дирите му, когато работеше, наблюдаваше го, когато се хранеше, въртеше се до него, когато се вмъкваше под одеялата вечерта и когато се измъкваше изпод тях сутрин. Но след два дена зовът в гората започна да звучи по-властно от всеки друг път. Бък стана пак неспокоен — преследваха го спомените за дивия брат, за слънчевата равнина отвъд билото и за препускането рамо до рамо с вълка през обширните гори. Той пак започна да скита из горите, но дивият брат не идваше вече и колкото и да се вслушваше през дълги безсънни нощи, никога вече не чу печалния вой.

Бък започна да ноцува вълка и по няколко дни да не се прибира в стана, а веднъж прехвърли билото при изворите на ручея и слезе в земята на горите и потоците. Цяла седмица блужда там и напразно търси свежи следи на дивия брат, пътем си убиваше дивеч за храна и

пътуваше с дълги леки скокове, които сякаш никога не го уморяваха. Ловеше съомга в широк поток, който се вливаше някъде в морето, и край този поток уби голяма черна мечка, ослепена от комари, когато и тя бе ловила риба, и сега беснееше из гората, безпомощна и страшна. Въпреки всичко борбата беше трудна и пробуди сетните остатъци от заспалата му свирепост. А подир два дена, когато се върна при своята жертва и завари десетина росомахи да се карат зарад плячката, пръсна ги като плява, а избягалите оставиха зад гърба си две, които нямаше вече никога да се карат.

Жаждата му за кръв ставаше все по-силна. Той беше кръвник, хищен звяр, който, за да живее, убива живи същества без чужда помощ, сам благодарение на собствената си сила и смелост и победоносно оцелява във враждебна обстановка, където само силните могат да оцелеят. Поради всичко това Бък много се възгордя и тази гордост като зараза се предаде на цялото му физическо същество. Тя се проявяваше във всичките му движения, личеше в играта на всеки мускул, за нея по-ясно от думи говореше цялото му държане, тя правеше прекрасната му дълга козина да изглежда още по-прекрасна. Ако не бяха случайните кафяви петна на муцуната и над очите и малкото бели косми, които образуваха ивици през средата на гърдите, човек можеше да го вземе за исполински вълк, по-едър от най-едрите в целия вълчи род. От санбернарския си баща бе наследил големия си ръст и тежест, но неговата майка, от овчарска порода, бе придала форма на този ръст и тежест. Муцуната му бе дълга вълча муцуна, само бе по-голяма, отколкото на кой да е вълк, а главата, макар и малко по-широка, бе уголемена и по-тежка глава на вълк.

Коварството му бе вълчо коварство, коварство на див звяр; разумът му бе разум на овчарско куче и разум на санбернар; и всичко това, като прибавим към него опита, придобит в най-неумолимата от всички школи, го превръщаше в най-страшно живо същество, което е бродило някога всред дивата природа. Стръвен звяр, който се хранеше само с месо, той беше в разцвета на силите си, достигнал връхната точка на живота, и преливаше от жизненост и мощ. Когато Торнтън го гледаше и прекарваше ръка по гърба му, изпод ръката се чуваше пукане и прашене и всеки косъм изпразваше магнетичния си заряд при допира. Всичко в него, мозъкът и тялото, всеки нерв и влакнцe, бе напрегнато до краен предел и всичко бе прекрасно уравновесено и

съгласувано. На всичко видяно и Чуто, на всяко събитие, което изискваше действие, той се откликваше с мълниеносна бързина. Колкото бързо и да можеше да скочи едно полярно куче, за да нападне или отбие нападение, Бък можеше да скочи два пъти по-бързо. Той виждаше движението или чуваше звука и се откликваше на тях за по-малко време, отколкото би трябвало на друго куче да съобрази, че го е видяло или чуло. Той възприемаше, съобразяваше и се откликваше в същия миг. Всъщност трите действия на възприемането, съобразяването и откликването се следваха едно друго, но толкова нищожно беше протежението от време помежду, че те изглеждаха едновременно. Мускулите му бяха претоварени с жизненост и влизаха в действие като стоманени пружини. Животът струеше в него като великолепен поток, радостен и неудържим, та чак да ти се стори, че ще го разкъса на части в безграничния си възторг и щедро ще се разлее по целия свят.

— Никога още не е имало друго такова куче — каза Джон Торнтън един ден, когато другарите наблюдаваха Бък тържествено да напуска стана.

— Когато са го правили, калъпът се е пръснал — забеляза Пит.

— Бога ми, и аз така мисля! — потвърди Ханс.

Те го видяха да излиза тържествено от стана, но не видяха мигновеното и страшно преображение, което настъпи в него, щом се скри в гората. Той вече не пристъпваше тържествено. Изведнъж се превърна в диво същество, което се промъкваше безшумно, като котка, мимолетна сянка, която ту се появяваше, ту изчезваше след другите сенки. Бък умееше да използва предимствата на всяко прикритие, да пълзи по корем като змия и като змия да се нахвърля и поразява. Можеше да хване яребица в гнездото ѝ, да убие заек, както спи, да улавя във въздуха малки катерички, закъснели с една секунда да се покатерят на дърветата. Рибите в откритите вирове не бяха достатъчно бързи, за да се спасят от него, не стигаше за това и предпазливостта на бобрите, когато поправяха бентовете си. Бък убиваше, за да се нахрани, а не от безсмислена жестокост, но предпочиташе да яде това, което е убил сам. Затова в деянията му се таеше известна шеговитост и за него бе истинска наслада да дебне катеричките и когато те вече бяха, кажи-речи, в зъбите му, да ги оставя, обзети от смъртен страх, с дърдорене да се покатерят на върха на някое дърво.

С настъпването на есента се появиха повече елени, които бавно слизаха надолу, за да посрещнат зимата в по-топли долини. Бък беше вече отмъкнал заблудило се младо елен-че, но много му се искаше поедра и по-внушителна плячка и един ден се натъкна на нея на билото край изворите на ручей. Стадо от двадесетина елена беше превалило от страната на потоците и горите; водеше ги огромен мъжкар. Еленът беше разярен, а отгоре на това надхвърляше шест стъпки височина, тъй че представляваше сам по себе си достатъчно страшен противник дори за желанието на Бък. Мъжкарят размахваше насам-натам грамадните си разклонени рога с четиринадесет израстъка, ширнали се на седем стъпки един от друг. В малките му очички светеха зловни, свирепи пламъчета, а когато видя Бък, той зарева от бяс.

От неговия хълбок, малко по-напред от слабината, стърчеше украсена с перо стрела, с която можеше да се обясни яростта му. Ръководен от нагона, наследен от прастарите дни на ловуването в първичния свят, Бък се помъчи на първо място да откъсне мъжкаря от стадото. Това не беше лесна задача. Той лаеше и скачаше пред елена малко извън обсега на огромните рога и страшните широки и плоски копита, единствено ритване на които можеше да му вземе живота. Лишен от възможността да се обърне гърбом към зъбатия си нападател и да продължи напред, еленът изпадаше в яростно изстъпление. В такива моменти той се хвърляше срещу Бък, който ловко отскачаше и го подмамваше, като се преструваше, че не може да избяга. Но когато еленът се озоваваше откъснат по този начин от своите другари, двама или трима от по-младите мъжкари се втурваха назад към Бък и даваха възможност на ранения елен да се присъедини пак към стадото.

Дивите същества притежават търпение — упорито, неуморно, настойчиво като самия живот, — което дава сили на паяка да остава с часове неподвижен в своята мрежа, змията — свита на пръстени, пантерата — скрита в засада; това търпение особено много проличава у всичко живо, когато ловува за живата си храна, и то проличаваше у Бък, когато продължи да преследва стадото от страни, забавяше неговия ход, дразнеше младите мъжкари, плашеше кошутите с малките им еленчета и караше ранения елен да изпада в сляпа, безпомощна ярост. Това продължи половин ден. Бък се разкъсваше, нападаше от всички страни, обкръжаваше стадото с някакъв вихър от заплахата, отделяше жертвата си веднага щом тя сполучаваше да се присъедини

към другарите си, изтощаваше търпението на преследваните същества, което е по-малко от търпението на преследващите.

Когато денят превали и слънцето залезе да почива на северозапад (мракът се беше върнал и есенните нощи траеха по шест часа), младите мъжкар започнаха да се връщат с все по-малко и по-малко желание да помагат на обсадения си водач. Настъпващата зима ги караше да бързат към по-ниските места и им се струваше, че никога не ще могат да се отърват от това неуморно същество, което ги забавяше. Освен това опасността не заплашваше живота на стадото, нито на младите мъжкар. Трябваше да се пожертвува животът само на един от тях, а това ги интересуваше по-малко, отколкото собствения им живот и в края на краищата те бяха готови да платят тази цена.

Когато се здрачи, старият мъжкар стоеше с наведена глава и гледаше как неговите другари — кошутите, които беше любил, еленчетата, чийто баща беше, мъжкарите, които бе подчинил на волята си — се отдалечават бързо в гаснещата светлина. Той не можеше да ги последва, защото пред носа му скачаше безмилостното зъбато страшилище, което не го оставяше да тръгне. Мъжкарят тежеше три центнера повече от половин тон, беше живял дълъг, суров живот, изпълнен с битки и борба, и ето че накрая го заплашваше смърт от зъбите на същество, чиято глава стигаше едва до големите му възлести колене.

От този час, дене и нощ, Бък не оставяше своята жертва, не ѝ даваше нито един миг покой, не ѝ позволяваше да щипе листата на дърветата и младите брезови и върбови издънки. Нито даваше възможност на ранения елен да уталожить парливата си жажда от едва течащите мънички ручейчета, които те пресичаха. Често, обзет от отчаяние, мъжкарят се втурваше продължително да бяга. Тогава Бък не се мъчеше да го спре, а с леки скокове го следваше по петите, доволен от развоя на играта, и лягаше, когато еленът спираше, но яростно го нападаше, щом се опитваше да яде или пие.

Огромната глава клюмаше все повече и повече под клонестите си рога, влачещата се походка ставаше все по-безсилна и по-безсилна. Еленът се застояваше по-дълго време, навел нос до земята, с угнетено клепнали уши, и Бък имаше повече време да отиде да се напие и да си почине. Когато лежеше така, задъхан, с оплезен червен език и поглед, забит в големия мъжкар, на Бък се струваше, че някаква промяна

настъпва по земята. Той долавяше ново раздвижване наоколо си. Както елените прииждаха в тази страна, така прииждаха и някакви други живи същества. Гората, потоците и въздухът сякаш трептяха от тяхното присъствие. Той се убеждаваше в настъпването на промяната не със зрението, слуха или обонянieto си, а с някакво друго, поизтънчено чувство. Не чуваше нищо, не виждаше нищо и все пак знаеше, че нещо се е променило в околността, че през нея минават и бродят някакви странни създания, и Бък реши да разузнае, след като свърши започнатото дело.

Най-сетне към края на четвъртия ден Бък повали грамадния елен. Цяло денонощие той остана до убитата плячка, ядеше, спеше и пак ядеше и спеше. После, отпочинал, освежен, с нови сили, потегли към стана и Джон Торнтън. Час след час тичаше той с привичните дълги леки скокове, без да го затрудняват обърканите пътища, насочил се направо към дома през непозната местност със сигурност, която би засрамила човека и неговата магнитна стрелка.

Колкото повече напредваше, толкова по-ясно долавяше новото раздвижване из околността. В нея имаше същества, различни от съществата, които са били там през цялото лято. Сега вече не му го подсказваше някакво изтънчено, тайнствено чувство. За това чуруликаха птичките, за това дърдореха катеричките, то звучеше дори в шепота на лекия ветреца. Няколко пъти Бък се спираше, дълбоко поемаше свежия сутринен въздух и долавяше в него нещо, което го караше да се втурва напред с още по-голяма бързина. Гнетеше го чувството за някаква връхлитаща беда, ако тази беда не бе вече връхлетяла, и когато преваля последния вододел и слезе долу в долината към стана, тръгна с по-голяма предпазливост.

Когато му оставаха три мили, той се натъкна на прясна диря, от която козината на врата му се раздвижи и настръхна. Дирята водеше към стана на Джон Торнтън. Бък хукна бързо и безшумно напред — всеки негов нерв беше възбуден и напрегнат, — без да изпуска нито една от многобройните подробности, които му разказваха за станалото — за всичко освен за края. Носът му подсказваше най-разнообразни неща за миналите оттук същества, по чиито пети вървеше. Той забеляза натегнатата тишина в гората. Птичките бяха избягали. Катеричките се криеха. Той видя само едно — лъскаво сиво

животинче, притиснало се към сив изсъхнал клон така, че изглеждаше като част от него, като дървен израстък на самото дърво.

Бък се плъзгаше напред като смътна, едва доловима сянка, но изведнъж носът му рязко се обърна настрана, сякаш сграбчен и дръпнат от някаква непреодолима сила. Той проследи новата миризма до един гъстак и намери Ниг. Кучето лежеше на страната си, умряло, където беше се, довякло, прободено от стрела, острието на която се под ат ваше от едната страна, а украсеният с пера край — от другата.

Стотина крачки по-нататък Бък се натъкна на едно ш впрегатните кучета, купени от Торнтън в Доусън. Това куче се тръшкаше в предсмъртни гърчове на самата пътека и Бък го заобиколи, без да се спира. От стана долитахше неясна глъч на много гласове, които ту се издигаха, ту заглъхваха в някаква монотонна песен. Бък пропълзя по корем до началото на поляната и намери Ханс, прострян по лице, набучен със стрели като таралеж. В същия миг Бък хвърли поглед натам, където беше стояла колибата от елхови клони, и видя нещо, от което му настръхнаха космите на врата и раменете. Обзе го пристъп на непреодолим гняв. Той сам не знаеше, че заръмжа, но заръмжа със страхотна свирепост. За сетен път в живота Бък позволи на страстта да надделее над коварството и разума — той се забрави и виновна за това бе великата му любов към Джон Торнтън.

Ихатите танцуваха около разрушената колиба от елхови клони, когато чуха страшен рев и видяха срещу тях да се втурва животно, подобно на което още никога не бяха виждали. Това беше Бък, някакъв стихийен жив ураган, който се нахвърли, отгоре им, обладан от безумна жажда да унищожава. Той скочи върху този, който стоеше най-отпред (това бе главатарят на ихатите), и раздра гърлото му така, че от разкъсаната вена рукна шадраван от кръв. Бък не се спря да дави жертвата си, а я нападна пътем; със следващия скок разкъса гърлото на втори индианец. Никой не можеше да устои срещу него. Той се мятеше в самата им среда, късаше, дереше, унищожаваше с ненамаляващ страховит устрем, който го правеше неуязвим за сипещите се срещу него стрели. Всъщност движенията му бяха така невъобразимо бързи, а индианците се бяха така скупчили, че се убиваха един друг със стрелите, а един млад ловец замери скокналия във въздуха Бък с копие си и прониза с него гърдите на друг ловец с такава сила, че острието проби кожата на гърба и щръкна навън. Тогава смут обзе

ихатите и те побягнаха в ужас към гората с викове, че бягат от Злия дух.

А Бък наистина бе възплъщение на сатаната, беснееше по петите им и ги поваляше като елени, докато те се спасяваха между дърветата. Това бе съдбоносен ден за ихатите. Те се пръснаха надлъж и нашир по страната и едва след една седмица останалите живи се събраха в разположена по-ниско долина и направиха сметка на загубите си. А Бък, когато се умори да ги преследва, се завърна в опустошения стан. Той намери Пит да лежи под одеялата си, където е бил убит в първия миг на ненадейното нападение. Отчаяната борба на Торнтън бе свежо отпечатана по земята и Бък проследи с обонянието си всяка подробност чак до брега на дълбок вир. На брега, с глава и предните крака във водата, лежеше вярната до последно издихание Скит. Самият вир, разкалян и мътен от промиването на пясъка, успешно укриваше това, което лежеше в него; а в него лежеше Торнтън, защото Бък проследи стъпките му до водата, а стъпки в обратна посока нямаше.

Целия ден Бък не се отделяше от вира или бродеше неспокойно из стана. Той разбираше смъртта като прекъсване на всякакво движение и изчезване от живота на живите и разбираше, че Джон Торнтън е умрял. Това породил голяма празнота в него, нещо подобно на глад, но празнота, която болеше и болеше и не можеше да се запълни с храна. От време на време, когато се спираше да погледне труповете на ихатите, той забравяше за тази болка; в тези минути в него се надигаше голяма гордост — гордост, каквато не беше изпитвал никога досега. Беше убил човек, най-благородния дивеч, и беше го убил, без да се бои от закона на тоягата и на зъбите. Бък с любопитство душеше телата. Те бяха умрели толкова лесно! Да убие полярно куче бе по-трудно, отколкото да убие тях. Те изобщо не биха могли да се мерят с него, ако не бяха техните стрели, копия и тояги. Отсега нататък нямаше да го е страх от тях, освен когато носят в ръцете си своите стрели, копия и тояги.

Настъпи нощ, високо над дърветата в небето изгря пълна луна и освети земята тъй, че тя лежеше окъпана в някаква призрачна дневна светлина. А с настъпването на нощта, както седеше и скърбеше пред вира, Бък долови в гората да се пробужда нов живот, по-друг от този, който бяха пробудили ихатите. Той се изправи, послуша се, подуши въздуха. Някъде отдалече долетя неясен, рязък вой, последван от цял

хор рязко виещи гласове. С всеки миг воят се чуваше все по-близко и по-силно. И пак Бък позна в него нещо, който бе чувал в този друг свят, останал в паметта му. Той излезе по средата на поляната и се вслуша. Това беше зовът, многогласният зов, който звучеше по-примамливо и по-властно от всеки друг път. И както никога преди, той беше готов да му се подчини. Джон Торнтън бе мъртъв. Сетната връзка беше скъсана. Човекът и предявяваните от човека права вече не го обвързваха.

Тръгнала на лов за живата си храна, както бяха тръгнали на лов ихатите, вълчата глутница бе най-послед преминала вододела по дирите на преселващите се елени от страната на потоците и горите и нахлула в долината на Бък. Те рукохнаха като сребрист поток на задяната от лунна светлина поляна, а по средата на поляната, неподвижен като статуя, стоеше Бък и чакаше идването им. Те се стреснаха — толкова спокоен и едър изглеждаше той — и се спряха за миг, докато най-смелият се спусна право срещу него. Бък нанесе мълниеносен удар и му счупи врата. След това застана неподвижно, както преди, а зад него в агония се търкаляше сразеният вълк. Още три вълка се опитаха веднага един след друг и един след друг отстъпиха, облени с кръв от раздрани гърла или рамена.

Това бе достатъчно, за да накара цялата глутница да се хвърли презглава напред; стълпени накуп, те си пречеха и се спъваха в настървеното желание да повалят жертвата. Безподобната бързина и ловкост на Бък му послужи добре. Изправил се на задните си крака, той чаткаше и късаше със зъбите си, бранеше се едновременно отпред и представляваше непробиваем фронт, толкова бързо се въртеше и се пазеше от всички страни. Но за да не им позволи да го обиколят изотзад, той се видя принуден да отстъпи покрай вира по леглото на ручея, докато не стигна до висок чакълест бряг. Той продължи до направения под прав ъгъл изкоп в брега, откъдето хората бяха взимали златоносния пясък, и в този ъгъл спря, защитен от три страни — сега му оставаше само да се пази отпред.

И той се пазеше толкова добре, че след като измина половин час, вълците, объркани, отстъпиха. Всички бяха оплезили езици и белите им зъби свирепостта се белееха на лунната светлина. Някои лежаха с вдигнати глави и наострени уши, други стояха прави и го наблюдаваха, трети лочеха вода от вира. Един вълк, дълъг и мършав, и сив,

предпазливо пристъпи напред с дружелюбен вид и Бък позна в него дивия брат, с когото беше тичал цяло денонощие. Той тихичко скимтеше и когато Бък също изскимтя, те се подушиха.

Тогава напред пристъпи стар вълк, дръглив и покрит с белези от рани. Бък изви устни, за да заръмжи, но се подуши и с него. След това старият вълк клекна, вирна муцуна към луната и нададе проточения вълчи вой. Другите също наклеяха и завиха. И сега Бък безпогрешно позна зова. Той също клекна и зави. Когато това се свърши, той излезе от своя ъгъл, глутницата се струпа наоколо му и започна да го души с полуприятелски — полунастървен вид. Водачите с вой дадоха знак на глутницата и се втурнаха в гората. Вълците завиха в хор и се заточиха подире им. Бък тичаше с тях, рамо до рамо с дивия брат, и тичешком виеше.

С това може прекрасно да свърши разказът за Бък. Не се минаха много години и ихатите забелязаха промяна в породата на горските вълци, защото започнаха да се мяркат някои с кафяви петна на главата и муцуната и с бяла ивица през средата на гърдите. Още по-чудно от това: ихатите разправят, че глутницата водело някакво куче-призрак. Те се боят от това куче-призрак, защото е по-хитро от тях, краде храна от станове им през суровите зими, отмъква плячката от техните капани, убива кучетата им и не се страхува и от най-храбрите им ловци.

Не стига това, разказват и още по-страшни неща. Случва се някои ловци да не се завърнат в стана, а случвало се е хора от племето да намират ловци с жестоко прегризани гърла, а по снега около тях — следи, по-големи от следите на кой да е вълк. Всяка есен, когато Ихатите тръгват подир придвижващите се елени, те винаги заобикалят една долина. А има жени, които се натъжават, когато край огъня започнат да разказват как Злия дух избрал тази долина за свое свърталище.

Лятно време обаче долината се посещава от едно същество, за което ихатите не знаят. Това е огромен вълк с великолепна козина, който и прилича, и не прилича на всички други вълци. Той идва самичък от страната на слънчевите гори и слиза на една полянка сред дърветата. Жълт поток е рукнал тука от изгнили чували от еленова

кожа и се е разпилял по земята, висока трева е покарала през него, горска плесен е плъзнала отгоре му и крие жълтия му блясък от слънцето. Тука вълкът седи унесено известно време и надава проточен и печален вой, преди да си отиде.

Но той не е винаги сам. Когато настъпят дългите зимни нощи и вълците потеглят подир жертвите си към по-ниските долини, човек може да го види на бледата лунна светлина или в блясъка на припламващото Северно сияние да тича начело на цяла глутница, извисил се като грамада над другарите си, и мощното му гърло да се издува, когато пее песента на по-младия свят — песента на глутницата.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.